

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐ
ՀՐԱՄԱՆ**

№՝ 1026-Ա/2

«18» 10 2016թ.

ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ (ԱՐՇԵՍՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ) ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 0732.07.4

«ՃԱՆԱՊԱՐՀԱՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ԵՎ ԲԱՐԵԼԱՎՄԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ

ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒՄ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 0732.07.02.4

«ՕՊԵՐԱՏՈՐ՝ ԲՈՒԼԴՈՋԵՐԻ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ

ՉԱՓՈՐՈՇԻՉԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ԵՎ ՓՈՐՁԱՐԿՄԱՆ ՆՊԱՏԱԿՈՎ ՆԵՐԴՆԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Ղեկավարվելով «Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական կրթության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 16-րդ հոդվածի 2-րդ կետի պահանջով, հիմք ընդունելով Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2010թ. մարտի 4-ի N 8 արձանագրային որոշման 14-րդ՝ «Հայաստանի Հանրապետությունում նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական կրթության և ուսուցման մասնագիտությունների և որակավորումների՝ կարողությունների ձևավորմանը միտված պետական կրթական չափորոշիչների մշակման և ներդրման հայեցակարգին ու գործողությունների ցանկին հավանություն տալու մասին» կետը, Հայաստանի Հանրապետության կրթության և գիտության նախարարի 2012թ. օգոստոսի 10-ի N 777-Ա/Ք հրամանով հաստատված ոլորտային հանձնաժողովի փորձագիտական եզրակացությունը՝

Հ Ր Ա Մ Ա Յ ՈՒ Մ ԵՄ.

1. Հաստատել նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0732.07.4 «Ճանապարհաշինարարական և բարելավման աշխատանքների տեխնիկական ապահովում» մասնագիտության 0732.07.02.4 «Օպերատոր՝ բուլդոզերի» որակավորման պետական կրթական չափորոշիչը՝ համաձայն հավելվածի:

2. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0732.07.4 «Ճանապարհաշինարարական և բարելավման աշխատանքների տեխնիկական ապահովում» մասնագիտության 0732.07.02.4 «Օպերատոր՝ բուլդոզերի» որակավորման պետական կրթական չափորոշիչը մեկ պարբերաշրջանի ընթացքում փորձարկման նպատակով ուսումնական հաստատություններում ներդնել 2017թ. սեպտեմբերի 1-ից:
3. Նախարարության աշխատակազմի նախնական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական կրթության վարչության պետին. մինչև 2016 թվականի դեկտեմբերի 30-ը հաստատման ներկայացնել այն ուսումնական հաստատությունների ցանկը, որոնցում փորձարկման նպատակով ներդրվելու է նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0732.07.4 «Ճանապարհաշինարարական և բարելավման աշխատանքների տեխնիկական ապահովում» մասնագիտության 0732.07.02.4 «Օպերատոր՝ բուլդոզերի» որակավորման պետական կրթական չափորոշիչը:
4. Կրթության ազգային ինստիտուտի տնօրենին. ապահովել չափորոշիչի փորձարկման ընթացքի վերաբերյալ ուսումնական հաստատություններից վերլուծական հաշվետվությունների ստացումը:
5. Հրամանի կատարման հսկողությունը հանձնարարել նախարարի տեղակալ Մանուկ Մկրտչյանին:

ԼԵՎՈՆ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

**ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ (ԱՐՇԵՍՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ) ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ
0732.07.4 «ՃԱՆԱԿԱՐԻԱԶԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ԵՎ ԲԱՐԵԼԱՎՄԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ
ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒՄ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ
0732.07.02.4 «ՕՊԵՐԱՏՈՐ՝ ԲՈՒԼԴՈՋԵՐԻ» ՈՐԱԿՎՎՈՐՄԱՆ
ՊԵՏԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ՉԱՓՈՐՈՇԻՉ**

ԳԼՈՒԽ 1

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1. Սույն չափորոշիչը սահմանում է նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0732.07.4 «Ճանապարհաշինարարական և բարելավման աշխատանքների տեխնիկական ապահովում» մասնագիտության՝ ՀՀ կառավարության 2011 թվականի մարտի 31-ի N 332-Ն որոշմամբ հաստատված Հայաստանի Հանրապետության որակավորումների ազգային շրջանակի 4-րդ մակարդակի 0732.07.02.4 «Օպերատոր՝ բուլդոզերի» որակավորմանը ներկայացվող պահանջները, հիմնական կրթական ծրագրի բովանդակության պարտադիր նվազագույնը, ուսանողների ուսումնական բեռնվածության նվազագույն և առավելագույն ծավալները:

2. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0732.07.4 «Ճանապարհաշինարարական և բարելավման աշխատանքների տեխնիկական ապահովում» մասնագիտության 0732.07.02.4 «Օպերատոր՝ բուլդոզերի» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիրը կարող է իրականացվել ուսուցման հետևյալ ձևով՝

- 1) Առկա,
- 2) դրսեկության (էքստեռնատ)

3. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0732.07.4 «Ճանապարհաշինարարական և բարելավման աշխատանքների տեխնիկական ապահովում» մասնագիտության 0732.07.02.4 «Օպերատոր՝ բուլդոզերի» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի յուրացման համար սահմանվում են ուսումնառության հետևյալ նորմատիվային ժամկետները.

- 1) կրթության առկա ձևով՝

ա. միջնակարգ կրթության հիմքով՝ 1 տարի

բ. հիմնական կրթության հիմքով՝ 3 տարի

- 2) դրսեկության (էքստեռնատ) ձևով կրթության հիմքը և ուսուցման տևողությունը որոշում է

ուսումնական հաստատությունը՝ համաձայն Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2007թ. սեպտեմբերի 6-ի «Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական հիմնական կրթական ծրագրերի հեռավար (դիստանցիոն) և դրսեկությամբ (էքստենսատով) ուսուցման կարգերը հաստատելու մասին» N 1028-Ն որոշման:

4. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0732.07.4 «Ճանապարհաշինարարական և բարելավման աշխատանքների տեխնիկական ապահովում» մասնագիտության 0732.07.02.4 «Օպերատոր՝ բուլդոզերի» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիրը միջնակարգ կրթության հիմքով յուրացնող ուսանողի ուսումնական բեռնվածության նվազագույն ծավալը 1404 ժամ է, առավելագույն ծավալը՝ 2268 ժամ: Հիմնական կրթական ծրագիրը հիմնական կրթության հիմքով՝ միջնակարգ կրթության երրորդ աստիճանի կրթական ծրագրի հետ համատեղելու դեպքում ուսումնառության տևողությունն ավելանում է 104 շաբաթով:

ԳԼՈՒԽ 2

ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ (ԱՐԿԵՍՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ) ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 0732.07.4 «ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՒՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ԵՎ ԲԱՐԵԼԱՎՄԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒՄ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 0732.07.02.4 «ՕՊԵՐԱՏՈՐ՝ ԲՈՒԼԴՈՋԵՐԻ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐՆ ԱՎԱՐՏԱԾ ՇՐՋԱՆԱՎԱՐՏԻ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ

5. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0732.07.4 «Ճանապարհաշինարարական և բարելավման աշխատանքների տեխնիկական ապահովում» մասնագիտության 0732.07.02.4 «Օպերատոր՝ բուլդոզերի» որակավորման մասնագետի մասնագիտական գործունեության բնութագիրը տրվում է ըստ զբաղմունքների տեսակների և մասնագիտական պարտականությունների:

6. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0732.07.4 «Ճանապարհաշինարարական և բարելավման աշխատանքների տեխնիկական ապահովում» մասնագիտության 0732.07.02.4 «Օպերատոր՝ բուլդոզերի» որակավորմամբ մասնագետն իրականացնում է հետևյալ զբաղմունքը.

1) Բուլդոզերի օպերատոր-մեքենավար:

7. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0732.07.4 «Ճանապարհաշինարարական և բարելավման աշխատանքների տեխնիկական ապահովում» մասնագիտության 0732.07.02.4 «Օպերատոր՝ բուլդոզերի» որակավորմամբ մասնագետի մասնագիտական գործունեության պարտականություններն են.

1) Բուլդոզերի անվտանգ վարում և շահագործում,

2) բուլդոզերի տեխնիկական սպասարկման աշխատանքների կատարում,

3) բուլդոզերի ոչ բարդ անսարքությունների բացահայտում և վերացում,

- 4) հողային և ճանապարհաշինարարական աշխատանքներին առնչվող գծագրերի և սխեմաների ընթերցում,
- 5) բուլդոզերը աշխատանքի նախապատրաստում, առանձին հանգույցների, ագրեգատների և մեքենամասերի կարգաբերում,
- 6) մեքենայացված հողային և ճանապարհային աշխատանքների իրականացում,
- 7) բուլդոզերի հանգույցների, մեխանիզմների, ագրեգատների տեխնիկական վիճակի նախնական որոշում,
- 8) վառելիքով, քսանյութերով և տեխնիկական հեղուկներով բուլդոզերի լիցքավորում,
- 9) բուլդոզերը փորձարկման նախապատրաստում և իրականացում,
- 10) բուլդոզերը զեմման նախապատրաստում և իրականացում,
- 11) բուլդոզերի շահագործմանը և աշխատանքին առնչվող փաստաթղթերի ձևակերպում և լրացում,
- 12) բուլդոզերի շահագործման, տեխնիկական սպասարկման և ընթացիկ նորոգման ժամանակ աշխատանքի անվտանգության և աշխատանքային հիգիենայի կանոնների պահպանում,
- 13) դժբախտ պատահարների սպառնալիքների հայտնաբերման և անվտանգության միջոցների ու կանոնների ներդրման աշխատանքին մասնակցում,
- 14) բովանդակությամբ կից պարտականությունների կատարում:

ԳԼՈՒԽ 3

ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ (ԱՐՇԵՍՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ) ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 0732.07.4

«ՃԱՆԱՊԱՐԿԱՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ԵՎ ԲԱՐԵԼԱՎՄԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ

ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒՄ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 0732.07.02.4

«ՕՊԵՐԱՏՈՐ՝ ԲՈՒԼԴՈՋԵՐԻ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ

ՆԿԱՏՄԱՄԲ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐ

8. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0732.07.4 «Ճանապարհաշինարարական և բարելավման աշխատանքների տեխնիկական ապահովում» մասնագիտության 0732.07.02.4 «Օպերատոր՝ բուլդոզերի» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի նկատմամբ ընդհանուր պահանջները սահմանվում են շրջանավարտին ներկայացվող ընդհանուր պահանջների համաձայն:

9. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0732.07.4 «Ճանապարհաշինարարական և բարելավման աշխատանքների տեխնիկական ապահովում» մասնագիտության 0732.07.02.4 «Օպերատոր՝ բուլդոզերի» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիրն ավարտած շրջանավարտը պետք է.

1) ժամանակակից անհատի և քաղաքացու ձևավորման պահանջներին համապատասխան ունենա ազգային և համաշխարհային մշակույթի ու պատմության վերաբերյալ գիտելիքներ,

2) ունենա մասնագիտական ոլորտի վերաբերյալ ընդհանուր գիտելիքներ, կարողանա դրանք կիրառել մասնագիտական գործունեության ընթացքում,

3) մասնագիտական գործիքները, սարքավորումները, հարմարանքները և նյութերը արդյունավետ և նպատակային օգտագործելու նպատակով կիրառի մասնագիտական տեսական ու գործնական գիտելիքները,

4) ունենա մասնագիտական գործողությունները գործող նորմերի սահմաններում իրականացնելու հմտություններ,

5) ճիշտ ընկալի և կիրառի մասնագիտական տերմինաբանությունը,

6) ունենա մասնագիտական գործունեության ժամանակ համապատասխան գործողությունների սոցիալական հետևանքները հաշվի առնելու հմտություն,

7) ունենա մասնագիտական ինքնազարգացման և կատարելագործման նպատակով անհրաժեշտ տեղեկությունները ընտրելու և մասնագիտական աղբյուրներից ձեռք բերելու հմտություն,

8) ցուցաբերի աշխատանքային խնդիրների լուծման ընթացքում պատասխանատվություն ստանձնելու, հիմնավորված լուծումներ գտնելու կարողություն,

9) ունենա ինչպես ընդհանուր, այնպես էլ որոշակի փոփոխվող գործոններով իրավիճակներում աշխատելու հմտություն:

ԳԼՈՒԽ 4

ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ (ԱՐՇԵՍՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ) ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ

0732.07.4 «ՃԱՆԱՊԱՐՀԱՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ԵՎ ԲԱՐԵԼԱՎՄԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ

ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒՄ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 0732.07.02.4 «ՕՊԵՐԱՏՈՐ՝

ԲՈՒԼԴՈՋԵՐԻ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅԱՆ

ՊԱՐՏԱԴԻՐ ՆՎԱԶԱԳՈՒՅՆԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ

10. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0732.07.4 «Ճանապարհաշինարարական և բարելավման աշխատանքների տեխնիկական ապահովում» մասնագիտության 0732.07.02.4 «Օպերատոր՝ բուլդոզերի» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի բովանդակության պարտադիր նվազագույնի նկատմամբ պահանջները սահմանվում է ընդհանուր հումանիտար, սոցիալ-տնտեսագիտական և ընդհանուր բնագիտական գիտելիքների, առանցքային հմտությունների, ընդհանուր և հատուկ մասնագիտական կարողությունների բնագավառում շրջանավարտին ներկայացվող պահանջների համաձայն:

11. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0732.07.4 «Ճանապարհաշինարարական և բարելավման աշխատանքների տեխնիկական ապահովում» մասնագիտության 0732.07.02.4 «Օպերատոր՝ բուլդոզերի» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրով շրջանավարտը ընդհանուր հումանիտար, սոցիալ-տնտեսագիտական և ընդհանուր բնագիտական գիտելիքների բնագավառում պետք է՝

- 1) ցուցաբերի ՀՀ Սահմանադրության, զբաղվածության տվյալ բնագավառը կարգավորող հիմնական նորմատիվ ակտերի, մարդու և հասարակության, քաղաքացիների միջև հարաբերությունները կարգավորող օրենքների և նորմատիվ փաստաթղթերի հիմնական դրույթների իմացություն,
- 2) տիրապետի հայոց լեզվին,
- 3) հաղորդակցվի առնվազն մեկ օտար լեզվով,
- 4) ցուցաբերի առողջ կենսակերպ վարելու, հիգիենայի և ֆիզիկական կուլտուրայի կանոններին տիրապետելու կարողություն,
- 5) ցուցաբերի ազգային և համաշխարհային պատմության և մշակույթի որոշակի իմացություն,
- 6) ունենա անձի և հասարակության զարգացման օրինաչափությունների, հասարակության սոցիալական կառուցվածքի, շարժումների, քաղաքականության սուբյեկտների, քաղաքական հարաբերությունների և գործընթացների վերաբերյալ ընդհանուր տեղեկություններ,
- 7) տիրապետի էկոլոգիական հիմնական հասկացությունների բովանդակությանը, բնապահպանական գլոբալ և տարածաշրջանային հիմնախնդիրների դրույթներին,
- 8) ցուցաբերի մասնագիտական գործունեության բնագավառի տնտեսական երևույթների և հարաբերությունների առանձնահատկությունների վերաբերյալ իմացություններ,
- 9) պատկերացում ունենա արտակարգ իրավիճակների մասին, տիրապետի արտակարգ իրավիճակներում գործելու հիմնական սկզբունքներին և մոտեցումներին, տեղյակ լինի փրկարարական աշխատանքների կազմակերպման կառուցվածքին և ձևերին, օգտագործի անհատական պաշտպանության միջոցներ:

12. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0732.07.4 «Ճանապարհաշինարարական և բարելավման աշխատանքների տեխնիկական ապահովում» մասնագիտության 0732.07.02.4 «Օպերատոր՝ բուլդոզերի» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրով շրջանավարտը պետք է տիրապետի հավելված 1-ի աղյուսակ 1-ում բերված մոդուլներով ներկայացված առանցքային հմտություններին:

13. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0732.07.4 «Ճանապարհաշինարարական և բարելավման աշխատանքների տեխնիկական ապահովում» մասնագիտության 0732.07.02.4 «Օպերատոր՝ բուլդոզերի» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրով շրջանավարտը պետք է տիրապետի հավելված 1-ի աղյուսակ 2-ում բերված մոդուլներով ներկայացված ընդհանուր մասնագիտական և հատուկ մասնագիտական կարողություններին:

ԳԼՈՒԽ 5

ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ (ԱՐՇԵՍՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ) ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 0732.07.4 «ՃԱՆԱՊԱՐՀԱՇԻՆԱՐԱԿԱՆ ԵՎ ԲԱՐԵԼԱՎՄԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒՄ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 0732.07.02.4 «ՕՊԵՐԱՏՈՐ՝ ԲՈՒԼԴՈՋԵՐԻ» ՈՐԱԿՎՎՈՐՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐ

14. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0732.07.4 «Ճանապարհաշինարարական և բարելավման աշխատանքների տեխնիկական ապահովում» մասնագիտության 0732.07.02.4 «Օպերատոր՝ բուլդոզերի» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիր իրականացնող հաստատության կադրային ապահովության և կադրային համապատասխանության նկատմամբ սահմանվում են հետևյալ պահանջները

1) Ուսումնական պարապմունքներ վարող դասախոսը պետք է ունենա դասընթացի բնույթին համապատասխանող միջին կամ բարձրագույն մասնագիտական կրթության որակավորում, կամ տվյալ մասնագիտական զբաղվածության բնագավառում աշխատանքային գործունեության փորձ՝ եթե տվյալ դասընթացի ուղղությամբ միջին կամ բարձրագույն կրթություն չի իրականացվում: Հատուկ մասնագիտական դասընթացները վարող դասախոսների համար մասնագիտական աշխատանքի փորձի առկայությունը ցանկալի է:

2) Ուսումնական պրակտիկական վարող արտադրական ուսուցման վարպետը պետք է ունենա տվյալ մասնագիտությամբ մասնագիտական աշխատանքի փորձ և մասնագիտական կրթություն:

3) Արտադրական և նախաավարտական պրակտիկաները վարում է մասնագիտական դասընթացի դասախոսը:

15. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0732.07.4 «Ճանապարհաշինարարական և բարելավման աշխատանքների տեխնիկական ապահովում» մասնագիտության 0732.07.02.4 «Օպերատոր՝ բուլդոզերի» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի իրականացման ուսումնամեթոդական ապահովման նկատմամբ սահմանվում են հետևյալ պահանջները

1) հաստատությունը պետք է ունենա մասնագիտության ուսումնական պլանով նախատեսված առարկաների և մոդուլների ծրագրային բովանդակությանը համապատասխանող ուսումնական, մեթոդական և տեղեկատվական նյութեր (գրադարանային ֆոնդ, տվյալների համակարգչային բազա և այլն), գնահատման և ատեստավորման նպատակով օգտագործվող նյութեր, ուսումնական գործընթացի արդյունավետ իրականացմանը նպաստող այլ նյութեր, ուղեցույցներ:

16. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0732.07.4 «Ճանապարհաշինարարական և բարելավման աշխատանքների տեխնիկական ապահովում» մասնագիտության 0732.07.02.4 «Օպերատոր՝ բուլդոզերի» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիր իրականացնող

հաստատության նյութատեխնիկական ապահովության նկատմամբ պահանջները սահմանվում են ըստ ուսումնական կաբինետների, լաբորատորիաների, արհեստանոցների, սպորտային համալիրի: Դրանց հագեցվածությունը որոշվում է ուսումնական ծրագրերի պահանջներին համապատասխան:

- 1) Ուսումնական կաբինետների երաշխավորվող ցանկը՝
 - ա. աշխատանքի պաշտպանության, լանդշաֆտագիտության և էկոլոգիայի հիմունքների,
 - բ. գծագրության և չափագիտության,
 - գ. ճանապարհային մեքենաների և սարքավորումների կառուցվածքի,
 - դ. բուլդոզերի վարման և շահագործման աշխատանքների,
 - ե. ընդհանուր հումանիտար և սոցիալ-տնտեսագիտական առարկաների,
 - զ. մաթեմատիկական և ընդհանուր բնագիտական առարկաների,
 - է. էլեկտրատեխնիկայի և էլեկտրական սարքավորումների,
 - ը. համակարգչային տեխնիկայի:

- 2) Ուսումնական լաբորատորիաների երաշխավորվող ցանկը՝

- ա. վառելիքաքսանյութերի,

- 3) Ուսումնական արհեստանոցներ.

- ա. մեխանիկա-փականագործական աշխատանքների,

- բ. ճանապարհային մեքենաների և սարքավորումների ագրեգատների, հանգույցների, մեխանիզմների, սպասարկման և կարգաբերման,

- 4) Սպորտային համալիր՝

- ա. մարզադահլիճ,

- բ. մարզահրապարակ:

Կրթական ծրագիր իրականացնող հաստատությունը, ելնելով անհրաժեշտությունից, կարող է ձևավորել լրացուցիչ կաբինետներ, լաբորատորիաներ:

17. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0732.07.4 «Ճանապարհաշինարարական և բարելավման աշխատանքների տեխնիկական ապահովում» մասնագիտության 0732.07.02.4 «Օպերատոր՝ բուլդոզերի» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրով ուսումնական գործընթացի կազմակերպման նկատմամբ սահմանվում են հետևյալ պահանջները.

- 1) առկա ուսուցման ձևի համար ուսումնական տարվա սկիզբը սեպտեմբերի 1-ն է, իսկ դրսեկության (էքստեռնատ) և հեռավար (դիստանցիոն) ձևերով ուսուցման դեպքում սահմանվում է ուսումնական պլաններով,

- 2) ուսումնական յուրաքանչյուր տարվա տևողությունը սահմանվում է ուսումնական պլանով,

- 3) ուսանողի շաբաթական ուսումնական բեռնվածության առավելագույն ծավալը չպետք է գերանձանցի 54 ժամը՝ ներառյալ լսարանային և արտալսարանային ուսումնական աշխատանքի բոլոր տեսակները,

4) ուսանողի ուսումնական բեռնվածության նվազագույն և պարտադիր պարապմունքների շաբաթական ծավալը չպետք է գերազանցի 36 ժամը՝ առանց նախասիրական առարկաների, խորհրդատվությունների և լրացուցիչ արտալսարանային պարապմունքների բեռնվածության,

5) ուսումնական խմբի համար խորհրդատվության տարեկան ծավալը կազմում է մինչև 100 ժամը,

6) նախասիրական առարկաների ցանկը, դրանց ծավալը (առանձին դասացուցակով) և ուսուցման ժամկետները յուրաքանչյուր ուսումնական տարում որոշվում է հաշվի առնելով ուսանողների ընտրությունը:

18. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0732.07.4 «Ճանապարհաշինարարական և բարելավման աշխատանքների տեխնիկական ապահովում» մասնագիտության 0732.07.02.4 «Օպերատոր՝ բուլդոզերի» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի պրակտիկաների կազմակերպման նկատմամբ սահմանվում են հետևյալ պահանջները.

- 1) մասնագիտության հիմնական կրթական ծրագիրը ներառում է ուսումնական (տեսական ուսուցմամբ և/կամ առանց տեսական ուսուցման), արտադրական և նախաավարտական պրակտիկաներ.
- 2) պրակտիկայի յուրաքանչյուր տեսակի տևողությունը սույն չափորոշչով սահմանված պրակտիկայի ընդհանուր տևողությանը համապատասխան սահմանվում է մասնագիտության ուսումնական պլանով,
- 3) պրակտիկաների ուսումնական ծրագրերը կազմում և հաստատում են ուսումնական հաստատությունները.
- 4) ուսումնական պրակտիկաներն անց են կացվում պրակտիկայի ծրագրի կատարումն ապահովելու համար բավարար կահավորում և տեխնիկական հագեցում ունեցող ուսումնական արհեստանոցներում, ուսումնափորձնական տեղամասերում, հաստատության այլ ուսումնաօժանդակ օբյեկտներում, ինչպես նաև կազմակերպություններում, հաստատություններում.
- 5) արտադրական և նախաավարտական պրակտիկաները, որպես կանոն, անց են կացվում պրակտիկաների ուսումնական ծրագրերի բովանդակությանը համապատասխան պայմաններ ունեցող կազմակերպություններում:

19. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0732.07.4 «Ճանապարհաշինարարական և բարելավման աշխատանքների տեխնիկական ապահովում» մասնագիտության 0732.07.02.4 «Օպերատոր՝ բուլդոզերի» որակավորման ուսանողների ատեստավորումների նկատմամբ սահմանվում են հետևյալ պահանջները.

- 1) ուսումնառության ընթացքում ուսանողները պարբերաբար ատեստավորվում են, որի նպատակը, ըստ սույն չափորոշչով սահմանված կարողությունների տարրերի, նրանց ձեռքբերումները հավաստող վկայություններ ստանալն է,

- 2) ուսումնական կիսամյակի սկզբում ուսանողը տեղեկացվում է կիսամյակի ընթացքում միջանկյալ ատեստավորման բնույթի, ժամկետների, անցկացման ձևի և ներառվող նյութի ծավալի մասին,
- 3) պետական ամփոփիչ ատեստավորումը երաշխավորվում է անցկացնել համալիր (միջառարկայական կամ միջմոդուլային) քննության ձևով,
- 4) պետական ամփոփիչ ատեստավորման ընտրված ձևը և ներառվող նյութի ծավալը պետք է հնարավորություն տա ստուգել շրջանավարտի ձեռք բերած կարողությունների և հմտությունների համապատասխանությունը սույն չափորոշիչով 0732.07.4 «Ճանապարհաշինարարական և բարելավման աշխատանքների տեխնիկական ապահովում» մասնագիտության 0732.07.02.4 «Օպերատոր՝ բուլդոզերի» որակավորման մասնագետի համար սահմանված պահանջներին:

ԳԼՈՒԽ 6

ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ (ԱՐՇԵՍՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ) ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ

«ՃԱՆԱՊԱՐՀԱՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ԵՎ ԲԱՐԵԼԱՎՄԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒՄ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ «ՕՊԵՐԱՏՈՐ՝ ԲՈՒԼԴՈՋԵՐԻ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՄՈԴՈՒԼԱՅԻՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐԸ, ՕՐԻՆԱԿԵԼԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՊԼԱՆԸ ԵՎ ԴՐԱ ՊԱՐԶԱԲԱՆՈՒՄՆԵՐԸ

20. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0732.07.4 «Ճանապարհաշինարարական և բարելավման աշխատանքների տեխնիկական ապահովում» մասնագիտության 0732.07.02.4 «Օպերատոր՝ բուլդոզերի» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիրն իրականացնելու համար հաստատությունը կազմում և հաստատում է առանցքային հմտությունների, ընդհանուր և հատուկ մասնագիտական մոդուլների, ընտրովի դասընթացի ուսումնական ծրագրերը, կրթության կառավարման պետական լիազորված մարմնի երաշխավորած ձևին համապատասխան ուսումնական պլանը՝ հաշվի առնելով հավելված 1-ի 3-րդ աղյուսակում բերված օրինակելի ուսումնական պլանը:

21. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0732.07.4 «Ճանապարհաշինարարական և բարելավման աշխատանքների տեխնիկական ապահովում» մասնագիտության 0732.07.02.4 «Օպերատոր՝ բուլդոզերի» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիրն իրականացնող հաստատությունը սույն չափորոշիչի հիման վրա մոդուլային ուսումնական ծրագրերը և ուսումնական պլանը կազմելու ժամանակ՝

- 1) կարող է փոփոխել դասընթացների և մոդուլների ժամաքանակը՝ պահպանելով մասնագետի (շրջանավարտի) կարողություններին և հմտություններին ներկայացվող պահանջները,

2) պետք է մոդուլների արդյունքներին և դրանց կատարման չափանիշներին համապատասխան ուսումնական ծրագրերը մշակելիս հաշվի առնի գործատուների, գործադիր իշխանությունների, մասնագիտական ոլորտը կառավարող պետական լիազորված մարմինների, այլ շահագրգիռ սուբյեկտների (սոցիալական գործընկերների) առաջարկությունները,

3) պետք է առարկայի և /կամ/ մոդուլի ընդհանուր ժամաքանակի սահմաններում որոշի տեսական, գործնական և լաբորատոր պարապմունքների ժամաքանակները,

4) պետք է միջանկյալ ատեստավորման ընդհանուր շաբաթների սահմաններում որոշի ըստ կիսամյակների այս ատեստավորմանը հատկացվող ժամանակը,

5) պետք է որակավորման նկարագրին համապատասխան դրա ամբողջացման անհրաժեշտությունը և առանձնահատկությունը հաշվի առնելով կազմի և հաստատի ընտրովի դասընթացների ուսումնական ծրագրերը,

6) օգտվելով երաշխավորված ձևում տրված պարզաբանումներից՝ պետք է կազմի ուսումնական պլանի կիրառման պարզաբանումները,

7) պետք է պրակտիկայի համար նախատեսված շաբաթների սահմաններում որոշի ուսումնական և արտադրական պրակտիկաների տևողությունները, անցկացման ժամկետները, նախաավարտական պրակտիկայի տևողությունը,

8) պետք է սույն չափորոշյով երաշխավորված ամփոփիչ ատեստավորման ձևերին համապատասխան ընտրի ամփոփիչ ատեստավորման ձևը:

Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության
 0732.07.4 «Ճանապարհաշինարարական և բարելավման աշխատանքների
 տեխնիկական ապահովում» մասնագիտության
 0732.07.02.4 «Օպերատոր՝ բուլդոզերի»
 որակավորման պետական կրթական չափորոշի
 Աղյուսակ 1

**Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0732.07.4 «Ճանապարհաշինարարական և բարելավման
 աշխատանքների տեխնիկական ապահովում» մասնագիտության 0732.07.02.4 «Օպերատոր՝ բուլդոզերի» որակավորման հիմնական
 կրթական ծրագրի առանցքային հմտությունների մոդուլներ**

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ»		
1.	Մոդուլի դասիչը	ԱՀ-Հ-4-16-001
2.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է զարգացնել սովորողի անձնական շփման ունակությունները, ակտիվացնել միջանձնային հաղորդակցության հնարավորությունները, ձևավորել աշխատանքային և մասնագիտական գործունեության ընթացքում նպատակային հաղորդակցման, գործնական կապերի ու հարաբերությունների ստեղծման կարողությունը:
3.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
4.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
5.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
6.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել հաղորդակցության դերն ու նշանակությունը անձնական և մասնագիտական նպատակների իրականացման համար

7.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է բացատրում հաղորդակցման անհրաժեշտությունը անձի ինքնադրսևորման և գործարար հաջողությունների համար, 2) ներկայացնում է շփման և անձնական հաղորդակցման ձևերը, բաղադրիչները, 3) ներկայացնում է գործնական հաղորդակցման եղանակները, բաղադրիչները, 4) շփման հնարավորությունը ուղղորդում է նպատակային հաղորդակցմանը, 5) անձնական հատկանիշները օգտագործում է գործնական հաղորդակցության մեջ:
8.	Ուսումնառության արդյունք 2	Կիրառել ուղղակի հաղորդակցման ձևերը
9.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում ուղղակի հաղորդակցման ձևերը, 2) բանավոր հաղորդակցման ժամանակ վարում է զրույց, արձագանքում է հարցադրումներին, 3) հանդես է գալիս հաղորդումներով և զեկույցներով՝ ներկայացնում է հստակ և նպատակային խոսք, 4) ուղղակի հաղորդակցման ընթացքում հայտնում է տեսակետ, դրսևորում է հետաքրքրություններ, հաճոյախոսում է, 5) մասնակցում է դեբատների և բանավեճերի, պահպանում է համագործակցության շարունակականությունը:
10.	Ուսումնառության արդյունք 3	Կիրառել անուղղակի հաղորդակցման ձևերը
11.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում անուղղակի հաղորդակցման ձևերը, 2) կազմում և ձևակերպում է գրավոր խոսք՝ պահպանելով նպատակայնությունն ու էթիկան, 3) օգտագործում է տեղեկատվական տեխնոլոգիաները և այլ տեխնիկական միջոցները՝ նպատակային տեղեկատվությունը փոխանցելու համար, 4) կազմում է գրություններ՝ ըստ հասցեատիրոջ և նպատակի, 5) վարում է տեղեկատվության հավաքագրման և փոխանցման փաստաթղթեր, 6) բանավոր հաղորդակցման նյութը փոխարկում է գրավորի, 7) գրավոր հաղորդակցման նյութը փոխարկում է բանավոր հակիրճ նյութի:
12.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ձևավորել և զարգացնել միջանձնային հաղորդակցում
13.	Կատարման չափանիշներ	1) Նախաձեռնում է անձնական և աշխատանքային շփում՝ ըստ իրավիճակի և զրուցակցի կամ հասցեատիրոջ,

		<p>2) ստանում, մշակում և դասակարգում է անհրաժեշտ (նպատակային) տեղեկատվությունը,</p> <p>3) առկա տեղեկատվությունն օգտագործում է միջանձնային հաղորդակցում ձևավորելու համար,</p> <p>4) օգտագործում է հաղորդակցման հնարքները և տեխնոլոգիաները՝ հետաքրքրություն առաջացնելու և շահադրդելու համար,</p> <p>5) ներգրավվում է երկխոսություններում, քննարկումներում, հայտնում է կարծիք, հիմնավորում է տեսակետներ,</p> <p>6) պահպանում և եզրափակում է երկխոսությունը,</p> <p>7) կարողանում է հաղորդակցվել՝ հաշվի առնելով իրավիճակը և ունկնդրի հետաքրքրությունները:</p>
14.	Ուսումնառության արդյունք 5	Խթանել համագործակցության ձևավորումը, ստեղծել նախապայմաններ շարունակական գործընկերության համար
15.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ներկայացնում է համագործակցությանը խթանող միջոցառումները (գովազդ, հայտարարություններ, ցուցահանդեսներ և այլն),</p> <p>2) հավանական գործընկերոջ վերաբերյալ հավաքագրում է անհրաժեշտ տեղեկատվությունը,</p> <p>3) հավաքագրված տեղեկատվությունն օգտագործում է գործարար հաղորդակցում ձևավորելու համար,</p> <p>4) օգտագործում է հաղորդակցման հնարքները և տեխնոլոգիաները՝ հետաքրքրություն առաջացնելու և շահադրդելու համար,</p> <p>5) հաղորդակցման ընթացքում ձեռք է բերում վստահություն,</p> <p>6) ապահովում է հետադարձ կապի միջոցառումներ:</p>
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԱՌԱՋԻՆ ՕԳՆՈՒԹՅՈՒՆ»		
16.	Մոդուլի դասիչը	ԱՀ-ԱԱՕ-4-16-001
17.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է սովորողի մոտ ձևավորել աշխատանքային գործունեության ընթացքում և կենցաղում անվտանգության կանոնները պահպանելու, սանիտարահիգիենիկ պահանջներին համապատասխան կենցաղը և աշխատանքը կազմակերպելու, հավանական վտանգները և վթարները կանխարգելելու, արտադրական վթարների դեպքում՝ անվտանգության միջոցառումներ իրականացնելու և առաջին օգնություն ցուցաբերելու կարողություններ:

18.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
19.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
20.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
21.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել աշխատանքային գործունեության ընթացքում և կենցաղում անվտանգության կանոնները
22.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է բացատրում անվտանգության կանոնների սահմանման, իրավական կարգավորման և պահպանման անհրաժեշտությունը, 2) ըստ հիմնական բնագավառների ճիշտ է ներկայացնում անվտանգության կանոնների պահանջները, 3) ճիշտ է ներկայացնում տեխնոլոգիական սարքավորումների շահագործման անվտանգության կանոնները, 4) ճիշտ է ներկայացնում հրդեհային անվտանգության և հակահրդեհային պաշտպանության կանոնները, 5) ճիշտ է ներկայացնում էլեկտրաանվտանգության կանոնները, 6) ներկայացնում է անվտանգության կանոնների խախտման հետևանքները, պատասխանատվությունները:
23.	Ուսումնառության արդյունք 2	Կազմակերպել կենցաղը և աշխատանքը սանիտարահիգիենիկ պահանջներին համապատասխան
24.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ներկայացնում է մարդու առողջության և աշխատանքի ընթացքում աշխատունակության վրա ազդող գործոնները (սանիտարահիգիենիկ, հոգեբանաֆիզիոլոգիական, էսթետիկական, սոցիալական-հոգեբանական), 2) ներկայացնում է աշխատավայրի սանիտարիայի և հիգիենայի ընդհանուր նորմերը (միկրոկլիման, ճառագայթումը, լուսավորվածությունը, տատանումները և այլն), 3) ներկայացնում է աշխատանքի համար անհրաժեշտ նյութերը և դրանց անվնաս օգտագործումը, 4) ներկայացնում է սանիտարիայի և հիգիենայի պահպանման համար անհրաժեշտ միջոցառումները:
25.	Ուսումնառության արդյունք 3	Կանխել հավանական վտանգները և վթարները, իրականացնել անվտանգության միջոցառումներ
26.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ներկայացնում է կենցաղային և արտադրական վթարների առաջացման պատճառները և հետևանքները, 2) ներկայացնում է արտադրական վթարների կանխման աշխատանքները,

		<p>3) ներկայացնում է առանձին խմբերի (հաշմանդամություն ունեցող անձինք, հղիներ, անչափահասներ և այլն) աշխատանքային առանձնահատուկ պայմանները և վտանգների կանխման սահմանված միջոցառումները,</p> <p>4) ներկայացնում է կենցաղային և արտադրական վթարների ու դժբախտ պատահարների փաստաթղթային ձևակերպումների կարգը:</p>
27.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ցուցաբերել առաջին օգնություն
28.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) տիրապետում է տարբեր իրավիճակներում առաջին օգնության հիմնական կանոններին,</p> <p>2) առաջին օգնության գործողությունների քայլերը ճիշտ է ներկայացնում,</p> <p>3) կատարում է արհեստական շնչառության և սրտի աշխատանքի վերականգնման գործողություն,</p> <p>4) կատարում է արյան հոսքի դադարեցման և բաց վնասվածքների վիրակապման գործողություն,</p> <p>5) կատարում է այրվածքների նախնական մշակման և էլեկտրահարվածին առաջին օգնություն ցուցաբերելու գործողություններ,</p> <p>6) կատարում է վիրակապման և անշարժացման գործողություն՝ տարբեր կոտրվածքների դեպքում,</p> <p>7) ներկայացնում է տարբեր թունավորման դեպքերում առաջին օգնության կազմակերպման գործողությունները:</p>
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՀԱՄԱԿԱՐԳՉԱՅԻՆ ՕՊԵՐԱՏՈՐՈՒԹՅՈՒՆ»		
29.	Մոդուլի դասիչը	ԱՀ-ՀՕ-4-16-001
30.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է զարգացնել սովորողի համակարգչային տեխնիկայից օգտվելու և դրա ծրագրային հնարավորությունները կիրառելու առաջնային կարողությունները, աշխատանքային գործունեության ընթացքում և անձնական կարիքների շրջանակներում կիրառել համակարգչային օպերացիոն համակարգերի, գրասենյակային փաթեթների (Microsoft Office) ծրագրերը, կատարելագործել համացանցից օգտվելու կարողությունները և տեղեկատվական բազաների հետ նպատակային աշխատելու հմտությունները:
31.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
32.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
33.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների

		բավարար մակարդակի ապահովումն է:
34.	Ուսումնառության արդյունք 1	Համակարգչային տեխնիկայի տիրապետում և օպերացիոն համակարգի կիրառում
35.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) տիրապետում է համակարգչի հիմնական և լրացուցիչ բաղադրիչներին, 2) տիրապետում է միացնելու, օգտագործելու և անջատելու տեխնիկական պայմաններին, 3) տիրապետում է համակարգչային օժանդակ տեխնիկական սարքերին (printer, scanner, projector, fax, պատճենման սարք և այլն), 4) ներկայացնում է օպերացիոն համակարգի պատուհանային կառուցվածքը, 5) ներկայացնում է կիրառվող հիմնական ծրագրերը (microsoft office), 6) կարողանում է բացել առաջադրված թղթապանակը և ֆայլը, 7) օգտվում է պատուհանային մենյուի հիմնական հրամաններից, 8) ստեղծում է նոր թղթապանակ ու ֆայլ, պահպանում, բացում, փակում և տեղադրում է առաջադրված վայրում, 9) կատարում է առաջադրված փաստաթղթի տպագրում (Print):
36.	Ուսումնառության արդյունք 2	Տեքստերի խմբագրում և ֆորմատավորում
37.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) կարողանում է ծրագրերը պատրաստել հայերեն և օտար լեզվով տեքստ մուտքագրելու համար, 2) մուտքագրում է տեքստ, մեծատառ նշաններ, սիմվոլներ, թվանշաններ, 3) կարողանում է տեղաշարժել տեքստային ցուցիչը տեքստի մեջ կատարելով ուղղումներ, ջնջումներ, լրացումներ, 4) կատարում է մուտքագրված տեքստի պարզագույն ֆորմատավորում՝ փոխելով տողերի դասավորությունը, միջտողային տարածությունները, տեքստի գունային ֆոնը, պարբերության խորությունները լուսանցքներից, 5) կարողանում է տեքստին կից ներմուծել նկարներ, գրաֆիկներ, աղյուսակներ, անիմացիաներ և այլն:
38.	Ուսումնառության արդյունք 3	Աղյուսակների պատրաստում և խմբագրում
39.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ներկայացնում է աղյուսակներ կազմելու համապատասխան ծրագրերը և նախապատրաստում դրանք, 2) կազմում է աղյուսակ առաջադրված չափերով և մուտքագրում տվյալներ,

		<ul style="list-style-type: none"> 3) կատարում է ուղղումներ ու լրացումներ աղյուսակում (տվյալներ, տողեր, սյուններ և այլն), 4) փնտրում և գտնում է տվյալներ աղյուսակում, 5) ստեղծում է պարզ ֆունկցիոնալ կախվածություն տվյալների մեջ:
40.	Ուսումնառության արդյունք 4	Գրաֆիկական խմբագրում և նկարազարդում
41.	Կատարման չափանիշներ	<ul style="list-style-type: none"> 1) գծագրում է գրաֆիկական օբյեկտներ, 2) գծագրում է գրաֆիկական օբյեկտներ՝ օգտագործելով Autoshares պատուհանի պատրաստի ձևերը, 3) գծագրում է կանոնավոր պատկերներ, 4) ֆորմատավորում է գրաֆիկական օբյեկտները՝ տեղափոխելով, պատճենելով, պտտելով և չափերը փոխելով, 5) խմբավորում է գրաֆիկական օբյեկտները, 6) գծագրում է տեքստային բլոկներ, 7) կատարում է գրաֆիկական օբյեկտների գունաերանգավորում:
42.	Ուսումնառության արդյունք 5	Ցուցադրության կազմակերպում համակարգչային ծրագրերով
43.	Կատարման չափանիշներ	<ul style="list-style-type: none"> 1) ներկայացնում է ցուցադրական ծրագրերը և դրանց պատուհանի կառուցվածքը, 2) մուտքագրում է տեքստ, թվային արժեքներ և պարզ գործողություններ, 3) ներբեռնում է նկարներ, տեսանյութեր, անիմացիաներ, տվյալներ՝ աղյուսակի, գրաֆիկի տեսքով, 4) կարողանում է առաջադրված թեմայով պատրաստել ավարտուն փաստաթուղթ ցուցադրության համար, 5) ցուցադրում է պատրաստված տեղեկատվական նյութը:
44.	Ուսումնառության արդյունք 6	Աշխատել համացանցում
45.	Կատարման չափանիշներ	<ul style="list-style-type: none"> 1) ներկայացնում է «համացանց» հասկացությունը, 2) օգտագործում է ինտերնետային հիմնական ծրագրերը, 3) ներկայացնում է History, Favorites, Stop, Refresh հրամանների, Back և Forward կոճակների նշանակությունը, 4) փնտրում է առաջադրված տվյալները համացանցի տեղեկատվական բազաներում (որոնողական և բաց ցանցերից),

		<p>5) կարողանում է համացանցից ներբեռնել, պահպանել և օգտագործել տեղեկությունները,</p> <p>6) գրանցվում է էլեկտրոնային փոստում, ինտերնետային ծրագրերում և այլ կայքերում,</p> <p>7) օգտագործում է էլեկտրոնային փոստի հնարավորությունները, ուղարկում և ստանում ինֆորմացիա (հաղորդագրություն, նամակ և կցորդ):</p>
--	--	---

Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0732.07.4 «Ճանապարհաշինարարական և բարելավման աշխատանքների տեխնիկական ապահովում» մասնագիտության 0732.07.02.4 «Օպերատոր՝ բուլդոզերի» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի ընդհանուր մասնագիտական և հատուկ մասնագիտական կարողությունների մոդուլներ

Մ Ո Ղ ՈՒ Վ Ի Ա Ն Վ Ա Ն ՈՒ Մ Ը «ԳԾԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ»		
1.	Մոդուլի դասիչը	ՃԲԱՏԱ-4-16-001
2.	Մոդուլի նպատակը	Այս մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել մասնագիտական աշխատանքային գծագրեր և էքսիզներ, տեխնոլոգիական գործընթացների սխեմաներ ընթերցելու կարողություններ, ինչպես նաև տիպային մեքենամասերի էքսիզներ և աշխատանքային գծագրեր կատարելու անհրաժեշտ կիրառական գիտելիքներ և հմտություններ:
3.	Մոդուլի տևողությունը	30 ժամ
4.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլը ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
5.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
6.	Ուսումնառության արդյունք 1	Կատարել տիպային մեքենամասերի էքսիզներ և աշխատանքային գծագրեր
7.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է կատարում երկրաչափական կառուցումները հարթության վրա, 2) ճիշտ է կատարում տիպային մեքենամասերի պրոյեկտումը հարթությունների վրա և պատկերում դրանց երեք պրոյեկցիաները,

		<p>3) ճիշտ է տալիս կտրվածքներ և պատկերում է առաջադրված տիպային մեքենամասերի աշխատանքային գծագրերը և էսքիզները,</p> <p>4) ճիշտ է պատկերում աշխատանքային գծագրերի և էսքիզների վրա տիպային մեքենամասերի չափերը,</p> <p>5) ճիշտ է կատարում տիպային մեքենամասի բնօրինակից համապատասխան էսքիզը և աշխատանքային գծագիրը:</p>
8.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ընթերցել աշխատանքային գծագրերը և էսքիզները
9.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է ներկայացնում աշխատանքային գծագրերի և էսքիզների վրա պատկերված չափերի թույլվածքները և մաքրության դասերի նշանակումները,</p> <p>2) ճիշտ է ներկայացնում աշխատանքային գծագրերի և էսքիզների վրա պատկերված մակերևույթների ձևի թույլատրելի շեղումները,</p> <p>3) ճիշտ է մեկնաբանում աշխատանքային գծագրերի և էսքիզի վրա ներկայացված տեխնիկական պայմանները,</p> <p>4) ճիշտ է մեկնաբանում աշխատանքային գծագրերի կամ էսքիզի վրա պատկերված երիթի, բազմաերիթի, ատամնաանիվի, տարբեր նշանակության առվակների, երեսակների և նմանատիպ այլ տարրերի նշանակումները:</p>
10.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ընթերցել հանգույցների ու մեքենամասերի աշխատանքային գծագրերը, դրանց պայմանական նշանակումները և մասնագրերը
11.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է նշանակում հանգույցների և մեքենամասերի հավաքական գծագրերում առանձին մեքենամասերի դիրքավորումները,</p> <p>2) ճիշտ է կիրառում հավաքական գծագրում պայմանական նշանակումները,</p> <p>3) ճիշտ է ներկայացնում հավաքական գծագրերում պատկերված նստեցվածքների պայմանական նշանները,</p> <p>4) ճիշտ է ներկայացնում հավաքական գծագրի և մասնագրի փոխադարձ կապը,</p> <p>5) ճիշտ է ընտրում և օգտվում հավաքական գծագրից համապատասխան մեքենամասի աշխատանքային գծագրի,</p> <p>6) ճիշտ է կիրառում հավաքական գծագրի տեխնիկական պահանջները:</p>

12.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ընթերցել հաղորդակներին և տեխնոլոգիական աշխատանքներին առնչվող սխեմաները
13.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում էլեկտրական սխեմաների նշանակումները, 2) ճիշտ է ներկայացնում մեխանիկական հաղորդակների սխեմաների հիմնական նշանակումները, 3) ճիշտ է ներկայացնում հիդրավլիկ հաղորդակների սխեմաների հիմնական նշանակումները, 4) ճիշտ է ներկայացնում պնևմատիկ հաղորդակների սխեմաների հիմնական նշանակումները, 5) ճիշտ է ներկայացնում հողային և ճանապարհաշինարարական աշխատանքների տեխնոլոգիական գործընթացներին առնչվող պարզ սխեմաները և գծագրերը:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՆՅՈՒԹԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՈՒՆՔՆԵՐ»		
14.	Մոդուլի դասիչը	ՃԲԱՏԱ-4-16-002
15.	Մոդուլի նպատակը	Այս մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել անհրաժեշտ գիտելիքներ մետաղների և դրանց համաձուլվածքների, ինչպես նաև ոչ մետաղական նյութերի տեսակների, հատկությունների, մակնիշավորման սկզբունքների և կիրառման վերաբերյալ, մետաղների և համաձուլվածքների նախապատրաստվածքների պրոֆիլները ընտրելու, մակնշման սկզբունքները գործնականում օգտագործելու կարողություններ:
16.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
17.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլը ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
18.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովվումն է:
19.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել թուջերի և պողպատների դասակարգումը, դրանց կիրառման բնագավառը և հիմնական ֆիզիկամեխանիկական հատկությունները
20.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում պողպատների և թուջերի՝ որպես երկաթածխածնային միացության, կառուցվածքային էությունը և բացատրում դրանց դասակարգումը, 2) ճիշտ է մեկնաբանում պողպատների և թուջերի հիմնական ֆիզիկամեխանիկական հատկությունները՝ ամրություն, կարծրություն, կռելիություն, պլաստիկություն,

		<p>3) ճիշտ է մեկնաբանում պողպատների և թուջերի կիրառման բնագավառը՝ ելնելով նրանց հիմնական ֆիզիկամեխանիկական հատկություններից,</p> <p>4) կարողանում է մետաղների նմուշների կոտրվածքներով ճանաչել և տարբերել թուջերը և պողպատները,</p> <p>5) կարողանում է ձեռքի փականագործական գործիքներով գնահատել պողպատի և թուջի համեմատական ամրությունները և կարծրությունները:</p>
21.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել թուջերի և պողպատների մակնշումը
22.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է ներկայացնում պողպատների մակնշումը,</p> <p>2) ճիշտ է ներկայացնում թուջերի մակնշումը,</p> <p>3) կարողանում է ճիշտ վերծանել պողպատների և թուջերի մակնիշները:</p>
23.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել բուլդոզերների արտադրության մեջ կիրառվող գունավոր մետաղների և դրանց համաձուլվածքների դասակարգումը, կիրառման բնագավառները, հիմնական ֆիզիկամեխանիկական հատկությունները, մակնշումը
24.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է ներկայացնում բուլդոզերների արտադրության և նորոգման ժամանակ առավել հաճախ կիրառվող գունավոր մետաղների՝ ալյումինի և պղնձի համաձուլվածքները,</p> <p>2) ճիշտ է ներկայացնում ալյումինի և պղնձի համաձուլվածքների դասակարգումը, դրանց մակնշավորումը,</p> <p>3) ճիշտ է ներկայացնում ալյումինի և պղնձի համաձուլվածքների ֆիզիկամեխանիկական հատկությունները:</p>
25.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել բուլդոզերների արտադրության մեջ կիրառվող պոլիմերային և կերամիկական նյութերի դասակարգումը, կիրառման բնագավառը և մակնշավորումը
26.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է ներկայացնում բուլդոզերների արտադրության և նորոգման ժամանակ օգտագործվող պոլիմերային նյութերի դասակարգումը, մակնշավորումը,</p> <p>2) ճիշտ է ներկայացնում բուլդոզերների արտադրության և նորոգման ժամանակ օգտագործվող կերամիկական նյութերի դասակարգումը, մակնշավորումը,</p> <p>3) ճիշտ է ներկայացնում պոլիմերային նյութերի ֆիզիկա-քիմիական և մեխանիկական հատկությունները,</p> <p>4) ճիշտ է ներկայացնում կերամիկական նյութերի ֆիզիկա-քիմիական և մեխանիկական հատկությունները:</p>

27.	Ուսումնառության արդյունք 5	Ներկայացնել մեքենաշինության մեջ կիրառվող պրոֆիլների տեսակները և կարողանալ օգտվել պրոֆիլների ստանդարտներից
28.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է դասակարգում ճանապարհային մեքենաների և սարքավորումների արտադրության մեջ կիրառվող պրոֆիլների տեսակները, 2) ճիշտ է ներկայացնում պրոֆիլների հիմնական երկրաչափական բնութագրերը, 3) կարողանում է ճիշտ օգտվել համապատասխան ստանդարտներից պրոֆիլների տեսականիները որոշելու համար:
ՄՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԹՈՒՅԼՏՎԱԾՔՆԵՐ ԵՎ ՆԱՏԵՑՎԱԾՔՆԵՐ, ՉԱՓԻՉ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐ ԵՎ ՉԱՓՈՒՄՆԵՐԻ ՏԵԽՆԻԿԱ»		
29.	Մոդուլի դասիչը	ՃԲԱՏԱ-4-16-003
30.	Մոդուլի նպատակը	Այս մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել գործնական գիտելիքներ մեքենամասերի մակերևույթների մշակման ճշտության, մշակված մակերևույթների մաքրության ու որակի, մեքենամասի նոմինալ, սահմանային և իրական չափերի, թույլտվածքների և նստեցվածքների, ճշտության դասերի, հիմնական չափագիտական հասկացությունների վերաբերյալ, ինչպես նաև մեքենաշինության մեջ օգտագործվող հիմնական չափիչ գործիքներին տիրապետելու և դրանցով համապատասխան չափումներ կատարելու կարողություններ:
31.	Մոդուլի տևողությունը	42 ժամ
32.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլը ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ՃԲԱՏԱ-4-16-001 «Գծագրություն» և ՃԲԱՏԱ-4-16-002 «Նյութագիտության հիմունքներ» մոդուլները:
33.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
34.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել մեքենամասերի չափերի թույլտվածքների և նստեցվածքների համակարգը
35.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում մեքենամասերի մշակման ճշտությունը կանխորոշող պայմանները, 2) ճիշտ է ներկայացնում մշակվող մեքենամասերի մաքրությանը և որակին ներկայացվող հիմնական պահանջները,

		3) ճիշտ է պարզաբանում մեքենամասերի համափոխարինելիության սկզբունքը, 4) ճիշտ է նեկայացնում մեքենամասի նոմինալ, սահմանային և իրական չափերը:
36.	Ուսումնառության արդյունք 2	Հաշվել թույլտվածքները
37.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է սահմանում թույլտվածք և նստեցվածք հասկացությունները, չափերի շեղումները, 2) ճիշտ է ներկայացնում թույլտվածքների համակարգը և սահմանում վերջինս լիսեռի ու անցքի համակարգերի բաժանման հատկանիշները, 3) ճիշտ է թվարկում թույլտվածքների համակարգի ճշտության աստիճանները (կվալիտետները), 4) ճիշտ է օգտվում թույլտվածքների աղյուսակներից, 5) ըստ տրված գծագրի կամ խնդրի պայմանի՝ ճիշտ է հաշվարկում լիսեռի թույլտվածքը, անցքի թույլտվածքը և հնարավոր նվազագույն բացակը կամ ձգվածքը:
38.	Ուսումնառության արդյունք 3	Տիրապետել չափումների տեխնիկային՝ արդյունավետ աշխատելով հիմնական չափիչ գործիքներով
39.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում չափումը, օգտագործվող ժամանակակից չափման միավորները, 2) ճիշտ է ներկայացնում չափման մեթոդները և դրանց իրականացման եղանակները, 3) ճիշտ է բացատրում ձողակարկինի կառուցվածքը և դրանով իրականացնում է հանձնարարված չափումները, 4) ճիշտ է օգտվում միկրոմետրից և չափածողից ու մեկնաբանում վերջիններիս չափելու ճշտությունը, 5) ճիշտ է օգտվում ունիվերսալ անկյունաչափից, կալիբրներից, բացակաչափից, շաբլոններից և պարուրակաչափերից:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՆԵՐՔԻՆ ԱՅՐՄԱՆ ՇԱՐԺԻՉԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ»		
40.	Մոդուլի դասիչը	ՃԲԱՏԱ-4-16-004
41.	Մոդուլի նպատակը	Այս մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել ներքին այրման շարժիչների հիմնական մեխանիզմների և համակարգերի կառուցվածքի, դրանց աշխատանքի առանձնահատկությունների վերաբերյալ անհրաժեշտ գործնական գիտելիքներ և շարժիչների ընտրության կարողություններ:
42.	Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ

43.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ՃԲԱՏԱ-4-16-002 «Նյութագիտության հիմունքներ» մոդուլը:
44.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
45.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել ներքին այրման շարժիչների նշանակությունը, տեխնիկական բնութագրերը, ընդհանուր կառուցվածքը, ներկայացվող պահանջները
46.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում ներքին այրման շարժիչների նշանակությունը և դասակարգումը, 2) ճիշտ է ներկայացնում ներքին այրման շարժիչների պարամետրերը, տեխնիկական բնութագրերը և ներկայացվող պահանջները, 3) ճիշտ է ներկայացնում ներքին այրման շարժիչի ընդհանուր կառուցվածքը, 4) ճիշտ է ներկայացնում ներքին այրման շարժիչների համեմատական վերլուծությունը:
47.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել ներքին այրման շարժիչների տեսակները, հիմնական մեխանիզմների կառուցվածքային առանձնահատկությունները
48.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է բացատրում բենզինային և դիզելային շարժիչների աշխատանքի առանձնահատկությունները, հիմնական բնութագրերը, 2) ճիշտ է ներկայացնում ներքին այրման շարժիչների համակարգերը և մեխանիզմները, 3) ճիշտ է բացատրում շուռտվիկշարժաթևային մեխանիզմի շարժական և անշարժ մեքենամասերից յուրաքանչյուրի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը, 4) ճիշտ է ներկայացնում գազաբաշխիչ մեխանիզմի նշանակությունը, փականային գազաբաշխիչ մեխանիզմի մեքենամասերից յուրաքանչյուրի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը:
49.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել ներքին այրման շարժիչների հիմնական համակարգերի կառուցվածքային առանձնահատկությունները
50.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում հեղուկային և օդային հովացման համակարգերից յուրաքանչյուրի նշանակությունը և կառուցվածքային առանձնահատկություններն ու աշխատանքը,

		<p>2) ճիշտ է ներկայացնում մեքենամասերի յուղման առանձնահատկությունները, յուղման համակարգի նշանակությունը ընդհանուր կառուցվածքը և աշխատանքը,</p> <p>3) ճիշտ է ներկայացնում բենզինային և դիզելային շարժիչների սնման համակարգների կառուցվածքային առանձնահատկությունները, հիմնական մասերի նշանակությունը, դրանց ընդհանուր կառուցվածքը և աշխատանքը,</p> <p>4) ճիշտ է ներկայացնում գազախառնուրդներով սնման համակարգի կառուցվածքային առանձնահատկությունները, հիմնական մասերի նշանակությունը, դրանց ընդհանուր կառուցվածքը և աշխատանքը,</p> <p>5) ճիշտ է ներկայացնում վառոցքի համակարգի նշանակությունը, ընդհանուր կառուցվածքը և աշխատանքը:</p>
51.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել ներքին այրման շարժիչների հիմնական մեխանիզմների և համակարգերի աշխատանքում առաջացող հիմնական անսարքությունները
52.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է ներկայացնում շուռտվիկշարժաթևային մեխանիզմի հիմնական անսարքությունները,</p> <p>2) ճիշտ է ներկայացնում գազաբաշխիչ մեխանիզմի հիմնական անսարքությունները,</p> <p>3) ճիշտ է ներկայացնում հովացման համակարգի հիմնական անսարքությունները,</p> <p>4) ճիշտ է ներկայացնում յուղման համակարգի հիմնական անսարքությունները,</p> <p>5) ճիշտ է ներկայացնում սնման համակարգի հիմնական անսարքությունները,</p> <p>6) ճիշտ է ներկայացնում վառոցքի համակարգի հիմնական անսարքությունները:</p>
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԱՎՏՈՄՈԲԻԼԻ ԵՎ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱՑՎԱԾ ՇԱՐժԱԿԱԶՄԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ»		
53.	Մոդուլի դասիչը	ՃԲԱՏԱ-4-16-005
54.	Մոդուլի նպատակը	Այս մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել ավտոմոբիլների շարժահաղորդակների, կառավարման համակարգերի, կախոցքների, ընթացքային մասի և մասնագիտացված շարժակազմի ընդհանուր կառուցվածքի, դրանց աշխատանքի առանձնահատկությունների և հիմնական անսարքությունների վերաբերյալ գործնական գիտելիքներ և դրանց ընտրության հմտություններ:

55.	Մոդուլի տևողությունը	58 ժամ
56.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլը ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ՃԲԱՏԱ-3-16-002 «Նյութագիտության հիմունքներ» մոդուլը:
57.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
58.	Ուսումնառության արդյունք 1	Բացատրել ավտոմոբիլի շարժահաղորդակների տեսակները, կառուցվածքը, աշխատանքի առանձնահատկությունները և շարժահաղորդակի հիմնական անսարքությունները
59.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է բացատրում շարժահաղորդակի նշանակությունը, տեսակները, հարմարադասման սխեմաները,</p> <p>2) ճիշտ է բացատրում կցորդիչի նշանակությունը և տեսակները, յուրաքանչյուր մեքենամասի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը,</p> <p>3) ճիշտ է բացատրում փոխանցումների տուփի նշանակությունը և տեսակները, աստիճանավոր և անաստիճան փոխանցման տուփերի հիմնական մեքենամասերի (մասերի) նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը,</p> <p>4) ճիշտ է բացատրում կարդանային փոխանցման նշանակությունը, հավասար և անհավասար անկյունային արագության կարդանային փոխանցումների յուրաքանչյուր մեքենամասի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը,</p> <p>5) ճիշտ է բացատրում բաշխիչ տուփի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը,</p> <p>6) ճիշտ է ներկայացնում տանող կամրջակի նշանակությունը, տեսակները, յուրաքանչյուր մասի (մեքենամասի) նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը,</p> <p>7) ճիշտ է բացատրում տանող և ղեկավարվող անիվների հաղորդակների կառուցվածքային առանձնահատկությունները,</p> <p>8) ճիշտ է ներկայացնում շարժահաղորդակի աշխատանքի ընթացքում առաջացող հիմնական անսարքությունները:</p>
60.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել ղեկային վարման և արգելակային համակարգերի տեսակները, կառուցվածքային առանձնահատկությունները և հիմնական անսարքությունները

61.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է ներկայացնում ղեկային վարման նշանակությունը, ընդհանուր կառուցվածքը, հիմնական բնութագրերը, ներկայացվող պահանջները,</p> <p>2) ճիշտ է ներկայացնում ղեկային մեխանիզմի, նշանակություն, տեսակներ և թվարկում հիմնական մեքենամասերը,</p> <p>3) ճիշտ է ներկայացնում ղեկային մեխանիզմի յուրաքանչյուր մեքենամասի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը, աշխատանքի ընթացքում առաջացող հիմնական անսարքությունները,</p> <p>4) ճիշտ է ներկայացնում ղեկային շարժաբերի նշանակությունը, տեսակները, շարժաբերի հիմնական մեքենամասերի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը, աշխատանքի ընթացքում առաջացող հիմնական անսարքությունները,</p> <p>5) ճիշտ է ներկայացնում արգելակային համակարգի նշանակությունը, ընդհանուր կառուցվածքը, տեսակները, հիմնական բնութագրերը, ներկայացվող պահանջները,</p> <p>6) ճիշտ է ներկայացնում թմբուկային և սկավառակային արգելակային մեխանիզմների յուրաքանչյուր մեքենամասի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը, աշխատանքի ընթացքում առաջացող հիմնական անսարքությունները,</p> <p>7) ճիշտ է ներկայացնում հիդրավլիկ արգելակային հաղորդակի ընդհանուր կառուցվածքը, հիմնական մասերի նշանակությունը և կառուցվածքը, աշխատանքի ընթացքում առաջացող հիմնական անսարքությունները,</p> <p>8) ճիշտ է ներկայացնում պնևմատիկ արգելակային հաղորդակի ընդհանուր կառուցվածքը, հիմնական մասերի նշանակությունը և կառուցվածքը, աշխատանքի ընթացքում առաջացող հիմնական անսարքությունները:</p>
62.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել կախոցների տեսակները, կառուցվածքային առանձնահատկությունները և հիմնական անսարքությունները
63.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է բացատրում կախոցների նշանակությունը, տեսակները, հիմնական բնութագրերը, ներկայացվող պահանջները,</p> <p>2) ճիշտ է ներկայացնում կախյալ կախոցի ընդհանուր կառուցվածքը և թվարկում հիմնական մասերը,</p> <p>3) ճիշտ է ներկայացնում կախյալ կախոցի յուրաքանչյուր մեքենամասի նշանակությունը և ընդհանուր</p>

		կառուցվածքը, 4) ճիշտ է ներկայացնում անկախ կախոցի ընդհանուր կառուցվածքը և թվարկում հիմնական մասերը, 5) ճիշտ է ներկայացնում անկախ կախոցի յուրաքանչյուր մասի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը, 6) ճիշտ է ներկայացնում կախոցի աշխատանքի ընթացքում, առաջացող հիմնական անսարքությունները:
64.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել թափքերի տեսակները, կառուցվածքային առանձնահատկությունները և հիմնական անսարքությունները
65.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է բացատրում թափքերի նշանակությունը, տեսակները, 2) ճիշտ է ներկայացնում թափքերի ընդհանուր կառուցվածքը, 3) ճիշտ է ներկայացնում շրջանակի և թափքի հիմնական մասերից յուրաքանչյուրի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը, 4) ճիշտ է ներկայացնում թափքերի հիմնական անսարքությունները:
66.	Ուսումնառության արդյունք 5	Ներկայացնել անիվների և դողերի կառուցվածքային առանձնահատկությունները և հիմնական անսարքությունները
67.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է բացատրում անիվների և դողերի կառուցվածքը և թվարկում մեքենամասերը, 2) ճիշտ է ներկայացնում անիվների յուրաքանչյուր մեքենամասի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը, 3) ճիշտ է ներկայացնում ավտոմոբիլի շահագործման ընթացքում անիվների և դողերի հիմնական անսարքությունները:
68.	Ուսումնառության արդյունք 6	Ներկայացնել մասնագիտացված շարժակազմի կառուցվածքային առանձնահատկությունները
69.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է բացատրում մասնագիտացված շարժակազմի նշանակությունը, դասակարգումը, մակնշումը հիմնական բնութագրերը և ներկայացվող պահանջները, 2) ճիշտ է բացատրում ավտոմոբիլ-ինքնաթափի դասակարգումը, մակնշումը և կառուցվածքային առանձնահատկությունները, 3) ճիշտ է բացատրում ավտոմոբիլ-ինքնաթափի բեռնաթափման համակարգերի ընդհանուր կառուցվածքը և աշխատանքը,

		<p>4) ճիշտ է բացատրում ավտոմոբիլ-հեղուկատարների բեռնման-բեռնաթափման համակարգերի ընդհանուր կառուցվածքը և աշխատանքի առանձնահատկությունները,</p> <p>5) ճիշտ է բացատրում փոշենման բեռներ փոխադրող մասնագիտացված շարժակազմի բեռնման բեռնաթափման համակարգերի ընդհանուր կառուցվածքը և աշխատանքի առանձնահատկությունները,</p> <p>6) ճիշտ է ներկայացնում մասնագիտացված շարժակազմի շահագործման ընթացքում հիմնական անսարքությունները:</p>
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԲՈՒԼԴՈՋԵՐԻ ԷԼԵԿՏՐԱՍԱՐՔԱՎՈՐՈՒՄՆԵՐ»		
70.	Մոդուլի դասիչը	ՃԲԱՏԱ-4-16-006
71.	Մոդուլի նպատակը	Այս մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել անհրաժեշտ գործնական գիտելիքներ և հմտություններ բուլդոզերի էլեկտրասարքավորումների կառուցվածքի և աշխատանքի առանձնահատկությունների, էլեկտրասարքավորումների ընտրության և տեխնիկական սպասարկման վերաբերյալ:
72.	Մոդուլի տևողությունը	44 ժամ
73.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլը ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ԱՀ-ԱԱՕ-3-16-001 «Անվտանգություն և առաջին օգնություն» մոդուլը:
74.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է: Անվտանգության տեխնիկայի կանոնների պահպանումը պարտադիր պայման է:
75.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել էլեկտրասարքավորումների նշանակությունը, էլեկտրասնուցման համակարգը
76.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է բացատրում և ներկայացնում էլեկտրասարքավորումների խմբերը,</p> <p>2) ճիշտ է բացատրում կուտակչային (ակումուլյատորային) մարտկոցների ընդհանուր կառուցվածքը, տեսակները, մակնշումը, աշխատանքը և բնութագիրը,</p> <p>3) ճիշտ է ներկայացնում էլեկտրասարքավորումների նշանակությունը,</p> <p>4) ճիշտ է կատարում կուտակչային մարտկոցների տեխնիկական սպասարկումը,</p>

		<p>5) ճիշտ է ներկայացնում գեներատորի նշանակությունը, ընդհանուր կառուցվածքը և աշխատանքի սկզբունքը,</p> <p>6) ճիշտ է կատարում գեներատորի տեխնիկական սպասարկումը:</p>
77.	Ուսումնառության արդյունք 2	Բացատրել էլեկտրական գործարկման համակարգը
78.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է բացատրում էլեկտրական գործարկման համակարգերի նշանակությունը և հարմարադասման սխեմաները,</p> <p>2) ճիշտ է բացատրում գործարկման համակարգերի կառուցվածքը և աշխատանքի սկզբունքը,</p> <p>3) ճիշտ է բացատրում շարժիչի գործարկումը հեշտացնող միջոցների կառուցվածքը, տեսակները,</p> <p>4) ճիշտ է ներկայացնում էլեկտրաէներգիայի աղբյուր հանդիսացող սարքերի հնարավոր անսարքությունները արտաքին արտահայտումներով:</p>
79.	Ուսումնառության արդյունք 3	Բացատրել ազդանշանային և լուսավորման համակարգերը
80.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է բացատրում լուսավորման և ազդանշանային համակարգերի դասակարգումը, հիմնական տերմինները,</p> <p>2) ճիշտ է բացատրում լուսավորման համակարգերի դասակարգումը, հիմնական մասերի տեսակները, կառուցվածքը,</p> <p>3) ճիշտ է բացատրում ազդանշանային համակարգի նշանակությունը, նվազագույն համալիր կազմը, հիմնական մասերի նշանակությունը և կառուցվածքը,</p> <p>4) ճիշտ է ներկայացնում լուսավորման և ազդանշանային համակարգերի հնարավոր անսարքությունները արտաքին արտահայտումներով:</p>
81.	Ուսումնառության արդյունք 4	Բացատրել տեղեկատվական-արատորոշման համակարգը
82.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է ներկայացնում տեղեկատվական-արատորոշման համակարգի նշանակությունը, հիմնական տարրերը,</p> <p>2) ճիշտ է ներկայացնում էլեկտրասնուցման հսկման սարքերը, դրանց կառուցվածքը,</p> <p>3) ճիշտ է բացատրում ջերմաստիճանի, ճնշման, մակարդակի, հսկիչ սարքերի նշանակությունը, տեսակները, ընդհանուր կառուցվածքը,</p> <p>4) ճիշտ է բացատրում շարժման արագության և ծնկաձև լիսեռի պտուտաթվերի տեղեկատվական սարքերի</p>

		տեսակները, կառուցվածքը և աշխատանքը, 5) ճիշտ է բացատրում հսկման բոլոր համակարգերի նշանակությունը, տեսակները, կառուցվածքային սխեմաները, 6) ճիշտ է բացատրում օժանդակ էլեկտրասարքավորումների նշանակությունը, կառուցվածքը, աշխատանքը, բորտ էլեկտրական ցանցի սկզբունքային սխեման և աշխատանքը, հիմնական բնութագրերը, 7) ճիշտ է ներկայացնում տեղեկատվական-արատորոշման համակարգի հնարավոր անսարքությունները արտաքին արտահայտումներով::
83.	Ուսումնառության արդյունք 5	Ներկայացնել էլեկտրոնային սարքավորումների հիմնական տեսակները
84.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում ճանապարհային մեքենաների կառավարման և թողարկման համակարգում օգտագործվող էլեկտրոնային սարքերը, 2) ճիշտ է ներկայացնում ճանապարհային մեքենաներում օգտագործվող միկրոպրոցեսորային սարքերը, 3) ճիշտ է բացատրում էլեկտրոնային և միկրոպրոցեսորային սարքերի դերը և նշանակությունը, 4) ճիշտ է կատարում էլեկտրոնային և միկրոպրոցեսորային սարքերի միացման աշխատանքները:
ՄՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՎԱՌԵԼԻՔԱՔՍԱՆՅՈՒԹԵՐԻ ԵՎ ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ՀԵՂՈՒԿՆԵՐԻ ԿԻՐԱՈՄԱՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ»		
85.	Մոդուլի դասիչը	ՃԲԱՏԱ-4-16-007
86.	Մոդուլի նպատակը	Այս մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել ճանապարհային մեքենաներում կիրառվող վառելիքաքսանյութերի, տեխնիկական հեղուկների ընտրության և կիրառման հմտություններ:
87.	Մոդուլի տևողությունը	38 ժամ
88.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլը ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
89.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
90.	Ուսումնառության արդյունք 1	Բացատրել վառելիքաքսանյութերի և տեխնիկական հեղուկների նշանակությունը
91.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է բացատրում վառելիքաքսանյութերի նշանակությունը մեքենաների շահագործման

		<p>արդյունավետության բարձրացման գործընթացում,</p> <p>2) ճիշտ է բացատրում տեխնիկական հեղուկների նշանակությունը մեքենայի հուսալիության և երկարակեցության ապահովման համար,</p> <p>3) ճիշտ է ներկայացնում վառելիքաքսանյութերի նշանակությունը մեքենայի հուսալի աշխատանքը և երկարակեցությունը ապահովելու համար,</p> <p>4) ճիշտ է ներկայացնում վառելիքաքսանյութերի և տեխնիկական հեղուկների նշանակությունը մեքենայի անվտանգ շահագործումը ապահովելիս:</p>
92.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել ներքին այրման շարժիչներում օգտագործվող վառելանյութերի դասակարգումը, մակնշումը, կիրառումը
93.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է ներկայացնում վառելանյութերին ներկայացվող տեխնիկա-շահագործական պահանջները,</p> <p>2) ճիշտ է ներկայացնում վառելանյութերի որակի նորմավորված ցուցանիշները,</p> <p>3) ճիշտ է ներկայացնում բենզինների դասակարգումը, մակնշումը և կիրառումը,</p> <p>4) ճիշտ է ներկայացնում դիզելային վառելանյութերի դասակարգումը, մակնիշումը և կիրառումը,</p> <p>5) ճիշտ է ներկայացնում գազային վառելանյութերի տեսակները, մակնիշումը և կիրառման բնագավառները:</p>
94.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել քսանյութերի դասակարգումը, մակնիշումը և կիրառումը
95.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է ներկայացնում շարժիչային քսանյութերի դասակարգումը, մակնիշումը և կիրառման բնագավառները,</p> <p>2) ճիշտ է ներկայացնում շարժահաղորդակներում կիրառվող քսանյութերի տեսակները և կիրառման բնագավառները,</p> <p>3) ճիշտ է ներկայացնում քսուկների տեսակները և կիրառման բնագավառները:</p>
96.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել տեխնիկական հեղուկների նշանակությունը, տեսակները, կիրառման բնագավառները
97.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) Ճիշտ ներկայացնում շարժիչներում օգտագործվող հովացնող հեղուկների նշանակությունը, դասակարգումը,</p> <p>2) ճիշտ է ներկայացնում կցորդիչի հաղորդակում կիրառվող տեխնիկական հեղուկների նշանակությունը, դասակարգումը, մակնիշումը,</p> <p>3) ճիշտ է ներկայացնում արգելակային հաղորդակում կիրառվող տեխնիկական հեղուկների նշանակությունը,</p>

		<p>դասակարգումը, մակնիշումը,</p> <p>4) ճիշտ է ներկայացնում ղեկային վարման հաղորդակում կիրառվող տեխնիկական հեղուկների նշանակությունը, դասակարգումը, մակնիշումը,</p> <p>5) ճիշտ է ներկայացնում վերամբարձ տրանսպորտային, շինարարական, ճանապարհային մեքենաների և մասնագիտացված շարժակազմի աշխատանքային օրգանների և սարքավորումների հաղորդակներում կիրառվող տեխնիկական հեղուկների նշանակությունը, դասակարգումը, մակնիշումը:</p>
98.	Ուսումնառության արդյունք 5	Ներկայացնել վառելիքաքսանյութերի և տեխնիկական հեղուկների պահպանումը և լիցքավորումը
99.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է ներկայացնում բենզինների պահպանումը և ավտոմոբիլի լիցքավորումը,</p> <p>2) ճիշտ է ներկայացնում դիզելային վառելիքի պահպանումը և ավտոմոբիլի լիցքավորումը,</p> <p>3) ճիշտ է ներկայացնում հեղուկ գազի պահպանումը և լիցքավորումը,</p> <p>4) ճիշտ է ներկայացնում բնական գազի պահպանումը և լիցքավորումը,</p> <p>5) ճիշտ է ներկայացնում քսանյութերի պահպանումը և լիցքավորումը,</p> <p>6) ճիշտ է ներկայացնում տեխնիկական հեղուկների պահպանումը և լիցքավորումը:</p>
100.	Ուսումնառության արդյունք 6	Հաշվարկել վառելանյութերի և քսանյութերի ծախսի նորմաները
101.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է ներկայացնում տրանսպորտա-տեխնոլոգիական աշխատանքներում վառելիքի նորմաները, դրանց ավելացման և նվազեցման պայմանները,</p> <p>2) ճիշտ է հաշվում ճանապարհային մեքենաների վառելիքի ծախսերի նորմատիվային արժեքները,</p> <p>3) ճիշտ է հաշվում մասնագիտացված շարժակազմի վառելիքի ծախսերի նորմատիվային արժեքները,</p> <p>4) ճիշտ է հաշվում քսանյութերի ծախսի նորմաները:</p>
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԱՅԻՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՇԱՀԱԳՈՐԾՈՒՄՆ ԱՐԳԵԼՈՂ ԱՆՍԱՐՔՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՆ ՈՒ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ»		
102.	Մոդուլի դասիչը	ՃԲԱՏԱ-4-16-008
103.	Մոդուլի նպատակը	Այս մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել անհրաժեշտ գիտելիքներ և կարողություններ տրանսպորտային միջոցների շահագործումն արգելող անսարքությունների և պայմանների վերաբերյալ:

104.	Մոդուլի տևողությունը	24 ժամ
105.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլը ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
106.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
107.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել արգելակային և ղեկային կառավարման համակարգերի անսարքություններն ու տրանսպորտային միջոցների շահագործումն արգելող պայմանները
108.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում արգելակային համակարգի անսարքությունները, 2) ճիշտ է ներկայացնում ղեկային կառավարման համակարգի անսարքությունները:
109.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել արտաքին լուսային սարքերի անսարքություններն ու ավտոմեքենայի շահագործումն արգելող պայմանները
110.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում արտաքին լուսային սարքերի հնարավոր անսարքությունները, 2) ճիշտ է ներկայացնում լապտերների կարգավորումը, արտաքին լուսավորման սարքերի աշխատանքային ռեժիմները, լուսաանդադարձների աղտոտվածության աստիճանը, առկայծող փարոսիկների տեղակայումը, արտաքին լուսային սարքերի ստանդարտների անհամապատասխանությունը:
111.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել անիվների և դողերի անսարքությունները և ավտոմեքենայի շահագործումն արգելող պայմանները
112.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում դողերի պահպանաշերտերի նախշանկարի մնացորդային բարձրության ստանդարտային չափերը, 2) ճիշտ է ներկայացնում դողերի հենքերի տեղային վնասվածքները և հիմնականախքի շերտաբաժանումը, 3) ճիշտ է բացատրում անվահեծի կամ անվասկավառակի ամրացումը, 4) ճիշտ է բացատրում դողերի համապատասխանությունը ավտոմեքենայի տվյալ մոդելին, 5) ճիշտ է բացատրում տարբեր դողերի տեղեկայման հետևանքով առաջացող երևույթները:
113.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել շարժիչի անսարքությունները, ավտոմեքենայի այլ անսարքություններն ու շահագործումն արգելող պայմանները

114.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է ներկայացնում արտաձվող գազերում վնասակար նյութերի պարունակությունը կամ դրանց ծխայնությունը, որոնք գերազանցում են ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված ցուցանիշները,</p> <p>2) ճիշտ է ներկայացնում այն բոլոր հնարավոր դեպքերը, երբ խախտված է սնման համակարգի հերմետիկությունը,</p> <p>3) ճիշտ է ներկայացնում բանաձ գազերի արտաձման համակարգի անսարքությունները,</p> <p>4) ճիշտ է ներկայացնում արտաքին աղմուկի թույլատրելի մակարդակը,</p> <p>5) ճիշտ է ներկայացնում ավտոմոբիլի շահագործումը չթույլատրող անսարքություններն ու պայմանները:</p>
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՃԱՆԱՊԱՐՀԱՅԻՆ ԵՐԹԵՎԵԿՈՒԹՅԱՆ ԿԱՆՈՆՆԵՐ»		
115.	Մոդուլի դասիչը	ՃԲԱՏԱ-4-16-009
116.	Մոդուլի նպատակը	Այս մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել անհրաժեշտ գիտելիքներ և դրանց կիրառման հմտություններ՝ երթևեկության անվտանգության ապահովման մասին ՀՀ օրենքի և ՀՀ-ում գործող ճանապարհային երթևեկության կանոնների վերաբերյալ:
117.	Մոդուլի տևողությունը	20 ժամ
118.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլը ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
119.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
120.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել ճանապարհային երթևեկության անվտանգության ապահովման մասին ՀՀ օրենքում օգտագործվող հիմնական հասկացությունները
121.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է ընկալում և բացատրում գործող օրենքում օգտագործվող հիմնական հասկացությունները,</p> <p>2) ճիշտ է ներկայացնում ճանապարհային երթևեկության մասնակիցների հիմնական իրավունքներն ու պարտականությունները,</p> <p>3) ճիշտ է ներկայացնում տրանսպորտային միջոցների սեփականատիրոջ, վարորդի, հետիոտների և ուղևորների հիմնական պարտականություններն ու իրավունքները՝ համաձայն գործող իրավական ակտերի,</p>

		4) ճիշտ է ներկայացնում տրանսպորտային միջոցների դասակարգման և դրանց վարման թույլտվության իրավունքները՝ համաձայն գործող իրավական ակտերի:
122.	Ուսումնառության արդյունք 2	Բացատրել Հայաստանի Հանրապետության ճանապարհային երթևեկության կանոնները
123.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է բացատրում ՀՀ ճանապարհային երթևեկության կանոնների ընդհանուր դրույթները, 2) ճիշտ է ներկայացնում ՀՀ ճանապարհային երթևեկության կանոններով սահմանված լուսացույցի և կարգավորողի ազդանշանները, 3) ճիշտ է կիրառում վթարային ազդանշանը, 4) ճիշտ է ներկայացնում հատուկ ազդանշանի կիրառումը, 5) ճիշտ է ներկայացնում երթևեկությունը ավտոմայրուղիներում և բնակելի գոտիներում, 6) ճիշտ է ներկայացնում ընդհանուր օգտագործման տրանսպորտային միջոցների երթևեկության առավելությունը, արտաքին լուսային սարքերի և ձայնային ազդանշանների կիրառումը, մեխանիկական տրանսպորտային միջոցների քարշակումը, մարդկանց և բեռների փոխադրումները:
124.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել ճանապարհային նշանները
125.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում ճանապարհային նախազգուշացնող նշանները, 2) ճիշտ է ներկայացնում առավելության նշանները, 3) ճիշտ է ներկայացնում արգելող նշանները, 4) ճիշտ է ներկայացնում թելադրող և հատուկ թելադրանքի նշանները, 5) ճիշտ է ներկայացնում տեղեկատվության սպասարկման և լրացուցիչ տեղեկատվության (ցուցանակների) նշանները:
126.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել ճանապարհային գծանշանները
127.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում ճանապարհային հորիզոնական գծանշումները և դրանց կիրառումը, 2) ճիշտ է ներկայացնում ճանապարհային ուղղաձիգ գծանշումները և դրանց կիրառումը:
128.	Ուսումնառության արդյունք 5	Ներկայացնել տրանսպորտային միջոցի ճանաչման նշանները

129.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է ներկայացնում «Ավտոգնացք», «Երկարաչափ», «Տրանսպորտային միջոց» ճանաչման նշանները և նրանց ներկայացվող պահանջները,</p> <p>2) ճիշտ է ներկայացնում արագության «Արագության սահմանափակում», «Դանդաղընթաց տրանսպորտային միջոց», «Մեծ եզրաչափերով բեռ», «Վտանգավոր բեռ» նշանները և դրանց ներկայացվող պահանջները,</p> <p>3) ճիշտ է ներկայացնում «Երեխաների փոխադրում», «Խուլ վարորդ», «Ռիսկոմնական տրանսպորտային միջոց», «Բժիշկ», «Հաշմանդամ» նշանները և դրանց ներկայացվող պահանջները:</p>
130.	Ռիսկոմնառության արդյունք 6	Ներկայացնել ճանապարհային երթևեկության կանոնների խախտումներից բխող վարչական իրավախախտումները և նրանց համապատասխան սանկցիաները
131.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է ներկայացնում ՀՀ-ում գործող ճանապարհային երթևեկության կանոնների իրավախախտումների հոդվածի դիսպոզիցիան,</p> <p>2) ճիշտ է ներկայացնում ՎԻՎՕ հոդվածը, մասը և համաձայն վարչական իրավախախտումների տուգանքաչափերը:</p>
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԱՎՏՈՄՈԲԻԼԻ ԱՆՎՏԱՆԳ ՎԱՐՄԱՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ»		
132.	Մոդուլի դասիչը	ՃԲԱՏԱ-4-16-010
133.	Մոդուլի նպատակը	Այս մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել ավտոմոբիլի անվտանգ վարման անհրաժեշտ կարողություններ և հմտություններ:
134.	Մոդուլի տևողությունը	24 ժամ
135.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլը ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ՃԲԱՏԱ-4-16-008 «Տրանսպորտային միջոցների շահագործումն արգելող անսարքություններն ու պայմանները», ՃԲԱՏԱ-4-16-009 «Ճանապարհային երթևեկության կանոններ» մոդուլները:
136.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
137.	Ռիսկոմնառության արդյունք1	Ներկայացնել անվտանգ երթևեկության վրա ազդող ավտոմոբիլի հիմնական բնութագրերը և շահագործական

		գործոնները
138.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է ներկայացնում ավտոմոբիլի ծանրության կենտրոնի դիրքի և անվադողերի ճանապարհի հետ կցման ազդեցությունը անվտանգ երթևեկության վրա,</p> <p>2) ճիշտ է ներկայացնում միջին արագության և դանդաղեցման ընտրության նշանակությունը, իներցիայի և սահքի երևույթների դերը ավտոմոբիլի վարման ժամանակ,</p> <p>3) ճիշտ է ներկայացնում ավտոմոբիլի անցողականության և մանևրողականության ազդեցությունը անվտանգ երթևեկության վրա,</p> <p>4) ճիշտ է ներկայացնում ավտոմոբիլի կայունության և կառավարելիության ազդեցությունը անվտանգ երթևեկության վրա:</p>
139.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել երթի ընթացքում հոգեբանաֆիզիոլոգիական կողմնորոշման առանձնահատկությունները
140.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է բացատրում տեսանելիության առանձնահատկությունները տարբեր բնակլիմայական ու ռելիեֆային պայմաններում, գործնականում ցուցաբերում տեսողության համապատասխան հմտություններ,</p> <p>2) ճիշտ է բացատրում տարածության և ժամանակի ընկալման կարևորությունը անվտանգ երթի ընթացքում և ցուցաբերում համապատասխան հմտություններ,</p> <p>3) ճիշտ է ներկայացնում ավտոմոբիլի հավասարակշռության ազդեցությունը անվտանգ փոխադրումների ժամանակ,</p> <p>4) ճիշտ է բացատրում ավտոմոբիլի և շրջապատի կողմից լրացուցիչ ձայնային, լուսային և այլ ազդանշանների ընկալման կարևորությունը ավտոմեքենայի շարժման ընթացքում և ցուցաբերում դրանց ընկալման համապատասխան հմտություններ,</p> <p>5) ճիշտ է բացատրում այլ տրանսպորտային միջոցների վարորդների կողմից կատարած սխալները և ցուցաբերում ՃՏՊ-ից խուսափելու համապատասխան հմտություն:</p>
141.	Ուսումնառության արդյունք 3	Տիրապետել ավտոմոբիլի վարման գործնական հմտություններին
142.	Կատարման չափանիշներ	1) Ելնելով երթևեկության անվտանգության, վարորդի հոգեբանաֆիզիոլոգիական պահանջներից՝ երթից առաջ ճիշտ դիրքավորվում վարորդի տեղում,

		<p>2) ճիշտ է օգտվում կցորդիչի կառավարման և աքսելերատորի ոտնակներից,</p> <p>3) ճիշտ է կատարում ավտոմոբիլի սահուն տեղաշարժ կանգնած դիրքից,</p> <p>4) ճիշտ է օգտվում ավտոմոբիլի դեկային և արգելակային համակարգերի կառավարման օրգաններից,</p> <p>5) ճիշտ է օգտվում լուսավորության, չափիչ-ստուգիչ և ազդանշանային սարքերից,</p> <p>6) ճիշտ է կատարում ավտոմոբիլի ուղիղ, հետադարձ և շրջադարձային շարժումներ,</p> <p>7) ճիշտ և վարժ իրականացնում է փոխանցման տուփի կառավարումը:</p>
143.	Ուսումնառության արդյունք 4	Վարել ավտոմոբիլը իրական ճանապարհային շահագործական պայմաններում
144.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է կատարում ավտոմոբիլի դիրքավորումը և վերադիրքավորումը երթուղում՝ կախված ընտրված նպատակակետից և տրանսպորտային հոսքի ծանրաբեռնվածությունից,</p> <p>2) ճիշտ է իրականացնում միջանկյալ կանգառները և կանգառներից շարժումը երթի ժամանակ,</p> <p>3) ճիշտ է կիառում ճանապարհային երթևեկության կանոնները շարժման ժամանակ,</p> <p>4) ճիշտ է վարում ավտոմոբիլը քաղաքային և միջքաղաքային ճանապարհային պայմաններում,</p> <p>5) ճիշտ է վարում ավտոմոբիլը տեսանելիության, ճանապարհային և շահագործական տարբեր պայմաններում:</p>
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԿԵՆՍԱԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ»		
145.	Մոդուլի դասիչը	ՃԲԱՏԱ-4-16-011
146.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողին տալ գիտելիքներ ճանապարհային մեքենաների և սարքավորումների շահագործման ընթացքում կենսագործունեության անվտանգության և բնապահպանական միջոցառումների վերաբերյալ:
147.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
148.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
149.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
150.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել անվտանգության պահանջները տեխնոլոգիական ավտոտրանսպորտի, կեռաշերտիների և

		բուլղոզերի շահագործման ժամանակ
151.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է ներկայացնում անվտանգության պահանջները տեխնոլոգիական ավտոտրանսպորտի շահագործման ժամանակ,</p> <p>2) ճիշտ է ներկայացնում բուլղոզերի այն անսարքությունները, որոնց դեպքում արգելվում է դրանց շահագործումը,</p> <p>3) ճիշտ է ներկայացնում անվտանգության պահանջները բուլղոզերի աշխատանքի ժամանակ,</p> <p>4) ճիշտ է ներկայացնում բուլղոզերի թողարկումից, կանգառից և արագության փոփոխումից առաջ, ինչպես նաև տեղափոխման ժամանակ շահագործող անձնակազմի գործողությունները՝ կապված լուսային և ձայնային ազդանշանների կիրառման հետ,</p> <p>5) ճիշտ է ներկայացնում անվտանգության պահանջները բուլղոզերի վերանորոգման, յուղման և կարգաբերման ժամանակ,</p> <p>6) ճիշտ է ներկայացնում մեքենավարների աշխատատեղին ներկայացվող պահանջները:</p>
152.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել տեխնիկական անվտանգության պահանջները լեռնային աշխատանքների վարման և լցակույտային տնտեսությունում կատարվող աշխատանքների ժամանակ
153.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է բացատրում տեխնիկական անվտանգության պահանջները լեռնային աշխատանքների վարման ժամանակ,</p> <p>2) ճիշտ է ներկայացնում տեխնիկական անվտանգության պահանջները լցակույտային տնտեսությունում կատարվող աշխատանքների ժամանակ,</p> <p>3) ճիշտ է ներկայացնում տեխնիկական անվտանգության պահանջները լեռնային աշխատանքների մեքենայացման ժամանակ:</p>
154.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել անվտանգության պահանջները տեխնոլոգիական ավտոտրանսպորտի, կեռաշերտիների և բուլղոզերի շահագործման ժամանակ

155.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում անվտանգության պահանջները տեխնոլոգիական ավտոտրանսպորտի շահագործման ժամանակ, 2) ճիշտ է ներկայացնում բուլդոզերի այն անսարքությունները, որոնց դեպքում արգելվում է դրանց շահագործումը, 3) ճիշտ է ներկայացնում անվտանգության պահանջները բուլդոզերի աշխատանքի ժամանակ, 4) ճիշտ է ներկայացնում բուլդոզերի թողարկումից, կանգառից և արագության փոփոխումից առաջ, ինչպես նաև տեղափոխման ժամանակ շահագործող անձնակազմի գործողությունները՝ կապված լուսային և ձայնային ազդանշանների կիրառման հետ, 5) ճիշտ է ներկայացնում անվտանգության պահանջները բուլդոզերի վերանորոգման, յուղման և կարգաբերման ժամանակ, 6) ճիշտ է ներկայացնում մեքենավարների աշխատատեղին ներկայացվող պահանջները:
156.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել կենսագործունեության անվտանգության կանոնները ճանապարհային մեքենաների և սարքավորումների տեխնիկական սպասարկումների և ընթացիկ նորոգումների ժամանակ
157.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում անվտանգության պահանջները մեքենասարքավորումների վերանորոգման ժամանակ, 2) ճիշտ է ներկայացնում ճանապարհային մեքենաների և սարքավորումների տեխնիկական սպասարկումների և ընթացիկ նորոգումների կատարման տեղերին ներկայացվող պահանջները, 3) ճիշտ է ներկայացնում ճանապարհային մեքենաների և սարքավորումների տեխնիկական սպասարկման և նորոգումների ժամանակ օգտագործվող գործիքներին և սարքերին ներկայացվող պահանջները, 4) ճիշտ է ներկայացնում ճանապարհային մեքենաների և սարքավորումների տեխնիկական սպասարկման և ընթացիկ նորոգումների ժամանակ ազրեգատներին և հանգույցներին ներկայացվող անվտանգության պահանջները:
158.	Ուսումնառության արդյունք 5	Ներկայացնել ճանապարհային մեքենաների և սարքավորումների շահագործման ընթացքում բնապահպանական միջոցառումները

159.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է ներկայացնում ճանապարհային մեքենաների և սարքավորումների շահագործման ժամանակ շրջակա միջավայրի հնարավոր աղտոտում առաջացնող պատճառները,</p> <p>2) ճիշտ է ներկայացնում ճանապարհային մեքենաների և սարքավորումների վլացման, տեխնիկական սպասարկման և ընթացիկ նորոգման ժամանակ օգտագործվող քիմիական նյութերի՝ շրջակա միջավայրի վրա վտանգավոր ազդեցության կանխարգելման միջոցառումները,</p> <p>3) ճիշտ է ներկայացնում ներքին այրման շարժիչների նորմալ շահագործմանը ներկայացվող պահանջները՝ կապված շրջակա միջավայրի անվտանգության պահպանման հետ,</p> <p>4) ճիշտ է ներկայացնում վառելիքաքսանյութերի և տեխնիկական հեղուկների պահպանման, լիցքավորման և տեղափոխման ժամանակ ներկայացվող բնապահպանական պահանջները:</p>
160.	Ուսումնառության արդյունք 6	Ներկայացնել ճանապարհային մեքենաների և սարքավորումների շահագործման ընթացքում հակահրդեհային անվտանգության և էլեկտրաանվտանգության կանոնները
161.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) Ճիշտ է ներկայացնում ճանապարհային մեքենաների և սարքավորումների շահագործման ժամանակ հակահրդեհային գույքի լրակազմությունը, նշանակությունը և կիրառումը,</p> <p>2) ճիշտ է ներկայացնում ճանապարհային մեքենաների և սարքավորումների կայանատեղերին ներկայացվող հակահրդեհային անվտանգության պահանջները,</p> <p>3) ճիշտ է ներկայացնում վառելիքաքսանյութերի և տեխնիկական հեղուկների պահպանման և օգտագործման հակահրդեհային անվտանգության կանոնները,</p> <p>4) ճիշտ է ներկայացնում ճանապարհային մեքենաների և սարքավորումների շահագործման էլեկտրաանվտանգության կանոնները:</p>
ՄՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՆԵՐՔԻՆ ԱՅՐՄԱՆ ՇԱՐՇԻՉԻ ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ՄՊԱՍԱՐԿՄԱՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ»		
162.	Մոդուլի դասիչը	ՃԲԱՏԱ-4-16-012
163.	Մոդուլի նպատակը	Այս մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել անհրաժեշտ տեսական գիտելիքներ և գործնական կարողություններ ներքին այրման շարժիչի տեխնիկական սպասարկման, ինչպես նաև նրա ազդեցատների,

		համակարգերի, մեխանիզմների և հանգույցների տեխնիկական վիճակը զննելու, ստուգելու, արատորոշելու կարողություններ՝ հնարավոր խափանումներն ու անսարքությունները տեխնիկական սպասարկման տեխնոլոգիական գործընթացներով կանխարգելելու համար:
164.	Մոդուլի տևողությունը	56 ժամ
165.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլը ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ԱՀ-ԱԱՕ-4-16-001 «Անվտանգություն և առաջին օգնություն», ՃԲԱՏԱ-4-16-003 «Թույլտվածքներ և նստվածքներ, չափիչ գործիքներ և չափումների տեխնիկա», ՃԲԱՏԱ-4-16-004 «Ներքին այրման շարժիչի ընդհանուր կառուցվածքը» մոդուլները:
166.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է: Սնվտանգության տեխնիկայի կանոնների պահպանումը պարտադիր պայման է:
167.	Ուսումնառության արդյունք 1	Իրականացնել շարժիչի հովացման և յուղման համակարգերի տեխնիկական սպասարկումները
168.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում շարժիչի տեխնիկական սպասարկման նշանակությունը, տեսակները և պարբերականությունները, 2) ճիշտ է կատարում շարժիչի հովացման և ջեռուցման համակարգերի հերմետիկության ստուգումը զննմամբ, 3) ճիշտ է կատարում շարժիչի հովացման համակարգի հիմնական ագրեգատների, հանգույցների և մասերի տեխնիկական վիճակի և գործողության ստուգումը, 4) ճիշտ է կատարում շարժիչի հովացման համակարգի հիմնական ագրեգատների, հանգույցների և մասերի ամրացման ստուգման գործընթացները, 5) ճիշտ է իրականացնում շարժաբերային փոկերի վիճակը և ձգվածքների ստուգման գործընթացները, 6) ճիշտ է իրականացնում յուղման համակարգի հերմետիկության ստուգումը զննմամբ, 7) ճիշտ է իրականացնում շարժիչի գլանների գլխիկների և գազաբաշխման մեխանիզմի ճոճալծակների կանգնակների առանցքների ամրացման և գազաբաշխման մեխանիզմի կափույրների ձողերի և ճոճալծակների միջև բացակների ստուգման և կարգավորման գործընթացները, 8) ճիշտ է իրականացնում շարժիչի կարտերի տակդիրի, ծնկաձև լիսեռի պտտման հաճախականության

		կարգավորիչի, շարժիչի հենարանների վիճակի ամրակցման և խլացուցիչի խողովակաշարերի ամրակցման ստուգումները:
169.	Ուսումնառության արդյունք 2	Իրականացնել բենզինային շարժիչի սնման համակարգերի տեխնիկական սպասարկման տեխնոլոգիական գործընթացներ
170.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է իրականացնում բենզինային շարժիչի սնման համակարգի ընդհանուր տեխնիկական վիճակի ստուգման գործընթացը,</p> <p>2) ճիշտ է իրականացնում իրականացնում բենզինային շարժիչի սնման համակարգի հիմնական ագրեգատների, հանգույցների և մասերի ամրակցման և հերմետիկության ստուգման գործընթացները,</p> <p>3) ճիշտ է իրականացնում կարբյուրատորի լողանային խցում վառելիքի մակարդակի և վառելիքային պոմպի աշխատանքի ստուգման գործընթացները,</p> <p>4) ճիշտ է իրականացնում շարժիչի հեշտ գործարկման աշխատանքի, օգտագործած գազերում ածխածնի մոնօքսիդի (CO) պարունակության ստուգման, պարապ ընթացքի ռեժիմում շարժիչի ծնկաձև լիսեռի նվազագույն պտուտաթվերի կարգավորման գործընթացները,</p> <p>5) ճիշտ է իրականացնում վառելանյութի ներարկմամբ սնման համակարգի տեխնիկական սպասարկման հիմնական տեխնոլոգիական գործընթացները:</p>
171.	Ուսումնառության արդյունք 3	Իրականացնել գազախառնուրդային սնման համակարգով շարժիչի տեխնիկական սպասարկման տեխնոլոգիական գործընթացներ
172.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է իրականացնում հեղուկ գազով աշխատող ավտոմոբիլի տեխնիկական սպասարկում կատարելուց առաջ, բալոնից գազի պարտադիր դատարկման, բալոնի իներտ գազով կամ ազոտով գազազերծման գործընթացները, գազային սարքավորումների և գազախողովակների վիճակի և ամրակցման, գազային բալոնի կալունակների շրջանակի լոնժերոնների ամրակցման ստուգման գործընթացները,</p> <p>2) ճիշտ է իրականացնում ռեդուկտորի առաջին և երկրորդ աստիճաններում ճնշման, մխոցակոթի ընթացքի և ռեդուկտորի երկրորդ աստիճանի փականի հերմետիկության, բեռնաթափիչ հարմարանքի հերմետիկության ստուգման գործընթացները,</p>

		<p>3) ճիշտ է իրականացնում խառնիչի օդային և դրոսելային սահափականների շարժաբերի վիճակի և գործողության, շարժիչի բենզինով սնման համակարգի տարրերի վիճակը և վառելիքախողովակների, գոլորշարարի գազային և ջրային խողոցների հերմետիկության ստուգման և անհրաժեշտության դեպքում մաքրման գործընթացները,</p> <p>4) ճիշտ է իրականացնում շարժիչի գազով աշխատելիս բռնկման վաղորոքման անկյան և հեղուկ գազի մակարդակի տվիչի ստուգման գործընթացները,</p> <p>5) ճիշտ է իրականացնում կարբյուրատորը ներածման խողովակաուստին և վերջինիս ամրակցումը խառնիչին ստուգման և դոզավորող խնայարարային հարմարանքի հանման ու նրա աշխատանքի ստուգման գործընթացները,</p> <p>6) ճիշտ է իրականացնում մայրուղային զտիչի զտող տարրի և գազային ռեդուկտորի ցանցավոր զտիչի հանման-մաքրման և մայրուղային, լցավորման և ծախսման վենտիլների կոթերի պարուրակային մասերի յուղման գործընթացները,</p> <p>7) ճիշտ է իրականացնում գազային ռեդուկտորից նստվածքի հեռացման, խառնիչի օդային զտիչի հանման և լվացման, վաննայի մեջ թարմ յուղի լցման, բենզինի զտիչ-պարզարանի հանման, լվացման և սեղմած օդով զտիչ տարրի փչահարման գործընթացները,</p> <p>8) ճիշտ է իրականացնում ամբողջ գազային համակարգի հերմետիկությունը ազոտով կամ սեղմած օդով ստուգման գործընթացները, կարբյուրատորի վրայից բոցահարիչի հանման, ցանցի լվացման և սեղմած օդով փչահարման գործընթացները,</p> <p>9) ճիշտ է իրականացնում շարժիչի ստուգման գործընթացները հեղուկ գազով աշխատելիս:</p>
173.	Ուսումնառության արդյունք 4	<p>Իրականացնել շարժիչի սեղմված գազով աշխատող սնման համակարգերի տեխնիկական սպասարկման տեխնոլոգիական գործընթացներ</p>
174.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է իրականացնում մեքենան տեխնիկական սպասարկման պոստի (գծի) վրա տեղակայելուց առաջ բարձր ճնշման խողովակաշարի և գազային բալոնների ամրանների հերմետիկության պարտադիր ստուգման գործընթացները,</p>

		<p>2) ճիշտ է իրականացնում բալոնների ծախսման ծորակների փակման և համակարգից գազի աշխատասպառման (մինչև շարժիչի կանգ առնելը), մայրուղային ծորակի փակման և շարժիչը գազով աշխատեցնելուն անցնելու, անհրաժեշտության դեպքում բալոններից գազի հեռացման գործընթացները,</p> <p>3) ճիշտ է իրականացնում բարձր և ցածր ճնշման ռեդուկտորների վիճակի ստուգման և կարգավորման գործընթացները,</p> <p>4) ճիշտ է իրականացնում կարբյուրատոր-խառնիչի կառավարման, բարձր և ցածր ճնշման մանոմետրերի աշխատանքի ստուգման գործընթացները,</p> <p>5) ճիշտ է իրականացնում գազային սարքավորման և գազախողովակների վիճակի և ամրակցման զննմամբ ստուգման գործընթացը, գազային բալոնների վիճակի և կալունակներին ամրակցման, իսկ վերջիններս՝ երկայնական չորսուներին ամրակցման ստուգման գործընթացները,</p> <p>6) ճիշտ է իրականացնում տաքացուցիչի աշխատանքի ստուգման և մայրուղային զտիչի զտող տարրի մաքրման և մայրուղային, լցավորման ու ծախսման ծորակների պարուրակների յուղման գործընթացները,</p> <p>7) ճիշտ է իրականացնում գազային համակարգի հերմետիկության սեղմված օդով ստուգման և էլեկտրամագնիսական փական-զտիչների աշխատանքի գործընթացները,</p> <p>8) ճիշտ է իրականացնում շարժիչի ստուգման գործընթացները սեղմված կ գազով աշխատելիս:</p>
175.	Ուսումնառության արդյունք 5	<p>Իրականացնել դիզելային շարժիչի սնման համակարգերի տեխնիկական սպասարկման տեխնոլոգիական գործընթացներ</p>
176.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է իրականացնում վառելիքային բաքի, խողովակաշարերի միացությունների, վառելիքային պոմպերի, բոցամուղերի, զտիչների, շարժաբերի կցորդիչների ամրակցման և հերմետիկության ստուգման գործընթացները,</p> <p>2) ճիշտ է իրականացնում յուրաքանչյուր SU-2 ժամանակ բոցամուղերի հանման և հատուկ սարքերի վրա ստուգման գործընթացները,</p> <p>3) ճիշտ է իրականացնում վառելիքի մատուցման կառավարման մեխանիզմի սարքինության ստուգման գործընթացը,</p> <p>4) ճիշտ է իրականացնում շարժիչի կանգնեցման գործողության գործընթացները,</p>

		<p>5) ճիշտ է իրականացնում վառելիքի շրջապտույտի ստուգման և անհրաժեշտության դեպքում համակարգի ճնշափորձարկման գործընթացները,</p> <p>6) ճիշտ է իրականացնում շարժիչի գործարկման հուսալիության և պարապ ընթացքի ռեժիմում ծնկածն լիսեռի պտտման նվազագույն հաճախության կարգավորման գործընթացները,</p> <p>7) ճիշտ է իրականացնում շարժիչի, վառելիքի բարձր ճնշման մղիչի, ծնկածն լիսեռի պտտման հաճախության կարգավորիչի աշխատանքի ստուգման և օգտագործված գազերի ծխայնության որոշման գործընթացները:</p>
177.	Ուսումնառության արդյունք 6	Իրականացնել շարժիչի ագրեգատների յուղման-մաքրման աշխատանքների տեխնոլոգիական գործընթացներ
178.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է բացատրում շարժիչի շփման հանգույցների քիմնոտոլոգիական քարտին համապատասխան յուղման աշխատանքների գործընթացները,</p> <p>2) ճիշտ է իրականացնում վառելիքային բարձր ճնշման մղիչում և շարժիչի ծնկածն լիսեռի պտտման հաճախության կարգավորիչում յուղի մակարդակի ստուգման գործընթացները,</p> <p>3) ճիշտ է իրականացնում յուղի զտիչների իրաններից նստվածքի թափման գործընթացը,</p> <p>4) ճիշտ է իրականացնում շարժիչի քարտերի օդափոխման փականի մաքրման և լվացման գործընթացները,</p> <p>5) ճիշտ է իրականացնում շարժիչի և կոմպրեսորի օդային զտիչի զտիչ տարրի լվացման և նրանցում յուղի փոխման գործընթացները,</p> <p>6) ճիշտ է իրականացնում շարժիչի կարտերում յուղի (ըստ ժամանակացույցի) փոխման, այդ ժամանակ յուղի կոշտ զտիչի զտող տարրի լվացման, նուրբ մաքրման զտիչի զտող տարրի փոխման կամ կենտրոնախույս զտիչի մաքրման գործընթացները,</p> <p>7) ճիշտ է իրականացնում վառելիքային զտիչ-պարզարանի և վառելիքի նուրբ մաքրման զտիչի հանման և լվացման, դիզելային շարժիչի վառելիքի նախնական և նուրբ մաքրման զտիչների հանման և զտող տարրերի փոխման գործընթացները,</p> <p>8) ճիշտ է իրականացնում վառելիքային պոմպի պարզարանի զննման և անհրաժեշտության դեպքում ջրից և կեղտից մաքրման և խոնավագատիչի զտիչ տարրերի լվացման գործընթացները, դիզելային շարժիչով ավտոմոբիլների մոտ վառելիքային բաքից նստվածքի հեռացման գործընթացը:</p>

179.	Ուսումնառության արդյունք 7	Իրականացնել շարժիչների սեզոնային սպասարկման գործընթացներ
180.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է բացատրում սեզոնային սպասարկման դերն ու նշանակությունը, իրականացնում շարժիչի հովացման համակարգի լվացման գործընթացը,</p> <p>2) ճիշտ է իրականացնում հովացման համակարգի ծորակների և սնման համակարգերի դատարկման հարմարանքի վիճակի և գործողության ստուգման գործընթացները,</p> <p>3) ճիշտ է իրականացնում վառելիքի բաքի լվացման և փչահարման (աշնանը) գործընթացները,</p> <p>4) ճիշտ է իրականացնում վարորդ-օպերատորի խցի (թափքի) ջեռուցիչի ջերմափոխանակիչի և գործարկման տաքացուցիչի լվացման գործընթացները,</p> <p>5) ճիշտ է իրականացնում կարբյուրատորի և վառելիքի պոմպի հանման, լվացման և ստենդի վրա վիճակի ու աշխատանքի ստուգման (աշնանը) գործընթացները,</p> <p>6) ճիշտ է իրականացնում բարձր ճնշման մղիչի հանման, լվացման և ստենդի վրա վիճակի ու աշխատանքի ստուգման (աշնանը) գործընթացները,</p> <p>7) ճիշտ է իրականացնում հովացման համակարգի օդափոխիչի կցորդիչի միացման տվիչի, հովացման համակարգի հեղուկի ջերմաստիճանի վթարային ազդանշանիչների և յուղման համակարգում յուղի ճնշման տվիչների սարքինության ստուգման գործընթացները,</p> <p>8) ճիշտ է իրականացնում ջերմափոխանակիչի շերտափեղկերի փակման քիփության և բացման լրիվության ստուգման գործընթացները և քիմնոտոլոգիական քարտին համապատասխան յուղերի սեզոնային փոխման կատարման գործընթացները:</p>
181.	Ուսումնառության արդյունք 8	Իրականացնել հեղուկ գազով և սեղմած գազով աշխատող շարժիչների սեզոնային սպասարկման գործընթացներ
182.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է իրականացնում սեզոնային տեխնիկական սպասարկում անցկացնելուց առաջ բալոններից գազի դատարկման, իսկ բալոնները իներտ գազով գազազերծման գործընթացները,</p> <p>2) ճիշտ է իրականացնում գազային բալոնի պահպանիչ փականի գործարկման ճնշման ստուգման գործընթացը,</p> <p>3) ճիշտ է իրականացնում գազախողովակաշարերը և վառելիքախողովակաշարերը սեղմված օդով փչահարման</p>

		<p>գործընթացը,</p> <p>4) ճիշտ է իրականացնում ծնկաձև լիսեռի պտտման առավելագույն հաճախության սահմանափակիչի աշխատանքի ստուգման գործընթացը,</p> <p>5) ճիշտ է իրականացնում ճնշաչափի (մանոմետրի) ստուգողական ստուգման մատյանում գրանցման գործընթացները,</p> <p>6) ճիշտ է բացատրում տրանսպորտային միջոցները ձմռան շահագործմանը նախապատրաստելու գործընթացները,</p> <p>7) ճիշտ է բացատրում՝</p> <p>ա. գազի բալոնը ամրանների հետ զննելու անհրաժեշտությունը երկու տարին մեկ անգամ,</p> <p>բ. հիդրավլիկական և պնևմատիկական փորձարկումների կատարումը երկու տարին մեկ անգամ,</p> <p>գ. բալոնների ներկումը և դրոշմապատումը՝ նշելով հաջորդ զննման ժամկետը, կատարելու անհրաժեշտությունը,</p> <p>8) ճիշտ է բացատրում շարժիչները ձմռան շահագործմանը նախապատրաստելիս լրացուցիչ աշխատանքների կատարման կարգը:</p>
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՓԱԿԱՆԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ»		
183.	Մոդուլի դասիչը	ՃԲԱՏԱ-4-16-013
184.	Մոդուլի նպատակը	Այս մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել փականագործական աշխատանքների կատարման անհրաժեշտ կարողություններ:
185.	Մոդուլի տևողությունը	46 ժամ
186.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլը ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ԱՀ-ԱԱՕ-4-16-001 «Անվտանգություն և առաջին օգնություն», ՃԲԱՏԱ-4-16-003 «Թույլտվածքներ և նստվածքներ, չափիչ գործիքներ և չափումների տեխնիկա» մոդուլները:
187.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է: Անվտանգության տեխնիկայի կանոնների պահպանումը

		պարտադիր պայման է:
188.	Ուսումնառության արդյունք 1	Կատարել մետաղի հատումը, հարթումը և ծռումը, կտրումը, խարտոցումը
189.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է կատարում մետաղի հատում մամլակի մեջ, սալի և զնդանի վրա, մեքենայացված հատում, 2) ճիշտ է կատարում մետաղի հարթում, 3) ճիշտ է կատարում մետաղի ծռում, 4) ճիշտ է կատարում մետաղի կտրում, 5) ճիշտ է կատարում մետաղի խարտոցում:
190.	Ուսումնառության արդյունք 2	Կատարել գայլիկոնում, եզրալայնում և անցքակոկում
191.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է կատարում գայլիկոնների սրում և ենթասրում, 2) ճիշտ է կատարում գայլիկոնում ըստ գծանշման, կոնդուկտորի և հենակի, 3) ճիշտ է կատարում ձեռքով գայլիկոնում, 4) ճիշտ է կատարում եզրալայնում, անցքալայնում և անցքակոկում:
192.	Ուսումնառության արդյունք 3	Կատարել պարուրակում, գամում, զոդում
193.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է բացատրում թուջե և պողպատե մեքենամասերի մաշված պարուրակների վերականգնման աշխատանքների հաջորդականությունը, 2) ճիշտ է կատարում լիսեռների և առանցքների արտաքին պարուրակի վերականգնումը, 3) ճիշտ է կատարում անցքերի ներքին պարուրակի վերականգնումը, 4) ճիշտ է օգտվում պարուրակների մշակման ժամանակ օգտագործվող գործիքներից, հարմարանքներից և սարքավորումներից, 5) ճիշտ է կատարում տարբեր մեքենամասերի գամումը, 6) ճիշտ է կատարում տարբեր մեքենամասերի զոդումը:
194.	Ուսումնառության արդյունք 4	Կատարել ներխարտոցում և հարմարակցում, քերանում, կիպահղկում
195.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է կատարում անցքերի ներխարտոցում,

		<p>2) ճիշտ է կատարում մեքենամասերի հարմարադրում և հարմարակցում,</p> <p>3) ճիշտ է կատարում շինվածքի մակերևույթների քերանում,</p> <p>4) ճիշտ է կատարում կիպահղկման աշխատանքներ:</p>
196.	Ուսումնառության արդյունք 5	Կատարել երիթային և բազմաերիթային միացությունների նորոգում
197.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է բացատրում բազմաերիթային և երիթային միացությունների վերականգնման եղանակներն ու աշխատանքների հաջորդականությունը,</p> <p>2) ճիշտ է կատարում մաշված բազմաերիթային միացության նորոգման և վերականգնման գործընթացները,</p> <p>3) ճիշտ է իրականացնում մաշված երիթային միացության նորոգման և վերականգնման գործընթացները:</p>
ՄՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԳՐՈՒՆՏՆԵՐԻ ԴԱՍԱԿԱՐԳՈՒՄԸ ԵՎ ՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ»		
198.	Մոդուլի դասիչը	ՃԲԱՏԱ-4-16-014
199.	Մոդուլի նպատակը	Այս մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել մեքենաներով մշակվող գրունտների (աշխատանքային միջավայր) տեսակների և հիմնական հատկությունների որոշման հմտություններ:
200.	Մոդուլի տևողությունը	32 ժամ
201.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
202.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
203.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել մշակվող գրունտների տեսակները և դասակարգումը
204.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է ներկայացնում գրունտների տեսակները՝ ըստ ամբողջականության և հատիկային կազմի,</p> <p>2) ճիշտ է ներկայացնում գրունտների տեսակները՝ ըստ ամրության,</p> <p>3) ճիշտ է ներկայացնում մշակվող գրունտների կարգը:</p>
205.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել գրունտների ֆիզիկամեխանիկական հատկությունները
206.	Կատարման չափանիշներ	1) Ճիշտ է ներկայացնում գրունտների խտությունը, ծակոտկենությունը և բնական շեպության անկյունը,

		<p>2) ճիշտ է ներկայացնում գրունտների ամրության, առաձգականության մոդուլի, սահքի, ներքին և արտաքին շփման գործակիցների մեծությունները,</p> <p>3) ճիշտ է ներկայացնում տվյալ ճանապարհային մեքենայի աշխատանքային օրգանով մշակվող գրունտների կարգերը:</p>
207.	Ուսումնառության արդյունք 3	Որոշել գրունտների տեսակը և հիմնական ֆիզիկամեխանիկական հատկությունները
208.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է ներկայացնում գրունտների ֆիզիկամեխանիկական հատկությունները որոշող սարքերի տեսակները,</p> <p>2) ճիշտ է որոշում գրունտների խտությունը և ծավալային զանգվածը,</p> <p>3) ճիշտ է որոշում գրունտների ամրությունը,</p> <p>4) ճիշտ է ներկայացնում գրունտների կիրառման ոլորտները:</p>
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԲՈՒԼՂՈՋԵՐԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ ԵՎ ՇԱՀԱԳՈՐԾՈՒՄԸ»		
209.	Մոդուլի դասիչը	ՃԲԱՏԱ-4-16-015
210.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողին տալ գիտելիքներ բուլդոզերի նշանակության, դասակարգման և կառուցվածքի վերաբերյալ, ինչպես նաև ձևավորել բուլդոզերի ընտրության հիմունքների կիրառման կարողություններ:
211.	Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ
212.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար ուսանողը պետք է յուրացրած լինի ՃԲԱՏԱ-4-16-002 «Նյութագիտության հիմունքներ», ՃԲԱՏԱ-4-16-007 «Վառելիքաքսայութեր, տեխնիկական հեղուկներ», ՃԲԱՏԱ-4-16-014 «Գրունտների դասակարգումը և հատկությունները», ՃԲԱՏԱ-4-16-009 «Ճանապարհային երթևեկության կանոններ» մոդուլները:
213.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
214.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել ճանապարհային մեքենաների նշանակությունը, դասակարգումը և ընտրության հիմունքները
215.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում ճանապարհային մեքենաների տեսակները (հողափոր, հողափոր-տրանսպորտային, նախապատրաստական աշխատանքների, խտացնող մեքենաներ և ասֆալտատեղադրիչներ) և

		<p>նշանակությունը,</p> <p>2) ճիշտ է ներկայացնում հողափոր մեքենաների դասակարգումը՝ ըստ կառուցվածքի, ընթացքային սարքավորման և կառավարման համակարգի,</p> <p>3) ճիշտ է ներկայացնում հողափոր-տրանսպորտային մեքենաների դասակարգումը՝ ըստ կառուցվածքի, ընթացքային սարքավորման և կառավարման համակարգի,</p> <p>4) ճիշտ է ներկայացնում նախապատրաստական աշխատանքների մեքենաների դասակարգումը՝ ըստ կառուցվածքի, ընթացքային սարքավորման և կառավարման համակարգի,</p> <p>5) ճիշտ է ներկայացնում խտացնող մեքենաների դասակարգումը՝ ըստ կառուցվածքի, ընթացքային սարքավորման և կառավարման համակարգի,</p> <p>6) ճիշտ է ընտրում ճանապարհային մեքենա՝ ըստ աշխատանքի բնույթի և ծավալի:</p>
216.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել բուլդոզերի շասիի ընդհանուր կառուցվածքը
217.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է ներկայացնում բուլդոզերի շասիի ընդհանուր կառուցվածքը, հիմնական կառուցվածքային մասերի նշանակությունը,</p> <p>2) ճիշտ է ներկայացնում կցորդիչի ընդհանուր կառուցվածքը և աշխատանքը,</p> <p>3) ճիշտ է ներկայացնում փոխանցումների տուփի նշանակությունը, ընդհանուր կառուցվածքը և աշխատանքը,</p> <p>4) ճիշտ է ներկայացնում բաշխիչ-բաժանիչ տուփի նշանակությունը, ընդհանուր կառուցվածքը և աշխատանքը,</p> <p>5) ճիշտ է ներկայացնում կարդանային փոխանցման նշանակությունը, ընդհանուր կառուցվածքը և աշխատանքը,</p> <p>6) ճիշտ է ներկայացնում տանող կամրջակի նշանակությունը և աշխատանքը,</p> <p>7) ճիշտ է ներկայացնում անիվավոր բուլդոզերի տանող կամրջակի ընդհանուր կառուցվածքը և աշխատանքը, առանձին հանգույցների (գլխավոր փոխանցիչ, դիֆերենցիալ, վերջնային փոխանցիչներ, դիֆերենցիալի բլոկավորմանմեխանիզմ) նշանակությունը, կառուցվածքը և աշխատանքը,</p> <p>8) ճիշտ է ներկայացնում թրթուրավոր բուլդոզերի շասիի կառուցվածքային առանձնահատկությունները և աշխատանքը:</p>

218.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել բուլդոզերի ընթացքային մասը
219.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում բուլդոզերի ընթացքային մասի նշանակությունը, 2) ճիշտ է ներկայացնում անհիվավոր բուլդոզերի ընթացքային մասի առանձին հանգույցների (կմախք, կախոց, անիվներ) նշանակությունը, կառուցվածքը և աշխատանքը, 3) ճիշտ է որոշում անիվների տեղակայման անկյունները, 4) ճիշտ է ընտրում դողերը, 5) ճիշտ է ներկայացնում թրթուրավոր բուլդոզերի ընթացքային մասի կառուցվածքային առանձնահատկությունները:
220.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել բուլդոզերի կառավարման համակարգը
221.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում բուլդոզերի ղեկային կառավարման նշանակությունը, հիմնական տեսակները, ներկայացվող պահանջները, 2) ճիշտ է ներկայացնում անհիվավոր բուլդոզերի ղեկային կառավարման համակարգի ընդհանուր կառուցվածքը և աշխատանքի առանձնահատկությունները, 3) ճիշտ է ներկայացնում անհիվավոր բուլդոզերի ղեկային մեխանիզմի և հաղորդակի կառուցվածքը, 4) ճիշտ է ներկայացնում թրթուրավոր բուլդոզերի ղեկային կառավարման համակարգի ընդհանուր կառուցվածքը և աշխատանքի առանձնահատկությունները:
222.	Ուսումնառության արդյունք 5	Ներկայացնել բուլդոզերի արգելակային համակարգը
223.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում բուլդոզերի արգելակային համակարգի նշանակությունը, տեսակները, ներկայացվող պահանջները, 2) ճիշտ է ներկայացնում անհիվավոր բուլդոզերի արգելակային մեխանիզմի տեսակները, ընդհանուր կառուցվածքը և դրանց աշխատանքի առանձնահատկությունները, 3) ճիշտ է ներկայացնում անհիվավոր բուլդոզերի արգելակային շարժաբերի տեսակները և ընդհանուր կառուցվածքը և աշխատանքի առանձնահատկությունները, 4) ճիշտ է ներկայացնում թրթուրավոր բուլդոզերի արգելակային համակարգի կառուցվածքը և աշխատանքի

		առանձնահատկությունները:
224.	Ուսումնառության արդյունք 6	Ներկայացնել բուլդոզերի աշխատանքային սարքավորումները
225.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում անդարձովի բուլդոզերային թիով բուլդոզերի աշխատանքային սարքավորման ընդհանուր կառուցվածքը և աշխատանքը, 2) ճիշտ է ներկայացնում դարձովի բուլդոզերային թիով բուլդոզերի աշխատանքային սարքավորման ընդհանուր կառուցվածքը և աշխատանքը, 3) ճիշտ է ներկայացնում աշխատանքային սարքավորումների հիմնական հանգույցների, ագրեգատների և միավորների ընդհանուր կառուցվածքը և աշխատանքը, 4) ճիշտ է ներկայացվում ճուշտանվոր, մեխանիկական և հիդրավլիկ շարժաբերների նշանակությունը, ընդհանուր կառուցվածքը և աշխատանքի առանձնահատկությունները, 5) ճիշտ է ներկայացնում հզորության փոխանցման տուփի ընդհանուր կառուցվածքը և աշխատանքը:
226.	Ուսումնառության արդյունք 7	Ներկայացնել բուլդոզերի տեխնիկական շահագործման առանձնահատկությունները
227.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում բուլդոզերի տեխնիկական բնութագրերը, 2) ճիշտ է ներկայացնում բուլդոզերային թիի հիմնական պարամետրերը, 3) ճիշտ է ներկայացնում աշխատանքային սարքավորման վրա ազդող հիմնական ուժերը, 4) ճիշտ է որոշում բուլդոզերի տեսական, տեխնիկական և շահագործական արտադրողականությունը, 5) ճիշտ է ներկայացնում բուլդոզերի շահագործական հատկանիշները, 6) ճիշտ է ներկայացնում բուլդոզերի միջինթափոխային, կարճաժամկետ և երկարատև պահպանումը, 7) ճիշտ է ներկայացնում բուլդոզերի շահագործման առանձնահատկությունները տարբեր պայմաններում:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԲՈՒԼԴՈՋԵՐԻ ԱՆՎՏԱՆԳ ՎԱՐՄԱՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ»		
228.	Մոդուլի դասիչը	ՃԲԱՏԱ-4-16-016
229.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել տարբեր շահագործական պայմաններում բուլդոզերի անվտանգ վարման գործնական կարողություններ:

230.	Մոդուլի տևողությունը	48 ժամ
231.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլը ուսումնասիրելու համար ուսանողը պետք է յուրացրած լինի ԱՀ-ԱԱՕ-4-16-001 «Անվտանգություն և առաջին օգնություն» և ՃԲԱՏԱ-4-16-015 «Բուլդոզերի ընդհանուր կառուցվածքը և շահագործումը» մոդուլները:
232.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
233.	Ուսումնառության արդյունք 1	Գործարկել շարժիչը
234.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում կառավարման օրգանների նշանակությունը, 2) ճիշտ է ներկայացնում սարքերի վահանակի վրա տեղադրված ցուցիչների նշանակությունը, 3) ճիշտ է գործարկում գործարկման շարժիչը, 4) ճիշտ է գործարկում հիմնական շարժիչը:
235.	Ուսումնառության արդյունք 2	Բուլդոզերի վարումը ուղիղով և շրջադարձերով
236.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է տեղից շարժում բուլդոզերը՝ մինչև շարժման սահուն սկիզբը, 2) ճիշտ է վարում է բուլդոզերը ուղիղով, 3) ճիշտ է կատարում աջ և ձախ շրջադարձեր:
237.	Ուսումնառության արդյունք 3	Բուլդոզերի վարումը հետընթացքով, մանևրումը սահմանափակ անցատեղերով և վարումը արտակարգ իրավիճակներում
238.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է տեղից շարժում բուլդոզերը հետընթացքով՝ մինչև ընթացքի սահունությունը, 2) ճիշտ է անցնում պայմանական սահմանափակ անցատեղերով առաջընթացքով և հետընթացքով, 3) ճիշտ է վարում է բուլդոզերը արտակարգ իրավիճակներում:
239.	Ուսումնառության արդյունք 4	Բուլդոզերի վարումը ճանապարհային և շահագործական տարբեր պայմաններում
240.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է վարում բուլդոզերը ճանապարհային տարբեր պայմաններում, 2) ճիշտ է վարում բուլդոզերը շահագործման տարբեր պայմաններում, 3) ճիշտ է վարում բուլդոզերը համեմատաբար բարձր արագություններով,

		4) ճիշտ է վարում է բուլդոզերը գիշերային ժամերին և տեսանելիության սահմանափակ պայմաններում:
241.	Ուսումնառության արդյունք 5	Գրունտի մշակման գործողությունների իրականացում
242.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է կատարում բուլդոզերային թիի թեքումը երկայնական և լայնական առանցքների նկատմամբ, 2) ճիշտ է կատարում բուլդոզերային թիի ներխրումը գրունտի մեջ և հողաշերտի բարձրացումը, 3) ճիշտ է կատարում բուլդոզերի տեղաշարժումով գլորման պրիզմայի տեղաշարժումը բեռնաթափման վայր, 4) ճիշտ է կատարում գրունտի բեռնաթափումը, 5) ճիշտ է կատարում հետադարձ տեղաշարժումը բուլդոզերային թին բարձրացված վիճակում, 6) ճիշտ է կատարում մշակվող գրունտային մակերևույթի համահարթումը:
243.	Ուսումնառության արդյունք 5	Հողային աշխատանքների իրականացում
244.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է կատարում հողի նախնական մշակման աշխատանքային գործողությունները, 2) ճիշտ է կատարում հողի հիմնական մշակման աշխատանքային գործողությունները, 3) ճիշտ է կատարում հողի վերջնական մշակման աշխատանքային գործողությունները:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԲՈՒԼԴՈՋԵՐԻ ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ՍՊԱՍԱՐԿՄԱՆ ՀՆՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ»		
245.	Մոդուլի դասիչը	ՃԲԱՏԱ-4-16-017
246.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել բուլդոզերի տեխնիկական զննության, տեխնիկական սպասարկումների կատարման և ոչ բարդ անսարքությունների վերացման կարողություններ:
247.	Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ
248.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար ուսանողը պետք է յուրացրած լինի ՃԲԱՏԱ-4-16-015 «Բուլդոզերի ընդհանուր կառուցվածքը և շահագործումը» մոդուլը:
249.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի կատարողականը գնահատվելու է կատարված աշխատանքի հիման վրա՝ հաշվի առնելով նաև յուրաքանչյուր արդյունքի կատարման չափանիշների մակարդակի ապահովումը: Անվտանգության տեխնիկայի կանոնների պահպանումը պարտադիր պայման է:
250.	Ուսումնառության արդյունք 1	Կատարել բուլդոզերի միջհերթափոխային սպասարկման աշխատանքները

251.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում բուլղոզերի տեխնիկական սպասարկումների տեսակները, իրականացման մեթոդները և իրականացման ժամանակացույցը, 2) ճիշտ է ներկայացնում բուլղոզերի միջհերթափոխային սպասարկման նպատակը և սպասարկման գործառույթների անվանացանկը, 3) ճիշտ է ներկայացնում բուլղոզերի միջհերթափոխային սպասարկման անցկացման ժամկետները, 4) ճիշտ է իրականացնում միջհերթափոխային սպասարկում՝ համաձայն նորմատիվ տեխնիկական փաստաթղթերի պահանջների, 5) ճիշտ է իրականացնում բուլղոզերի միջհերթափոխային տեխնիկական սպասարկման աշխատանքներին առընչվող փաստաթղթերի ձևակերպումները:
252.	Ուսումնառության արդյունք 2	Կատարել բուլղոզերի պարբերական տեխնիկական սպասարկման աշխատանքները
253.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում պարբերական տեխնիկական սպասարկման տեսակներն ու նպատակները, 2) ճիշտ է ներկայացնում բուլղոզերի «SU-1» անցկացման ժամկետները և նախատեսված աշխատանքների անվանացանկը, 3) ճիշտ է ներկայացնում բուլղոզերի «SU-2» անցկացման ժամկետները և նախատեսված աշխատանքների անվանացանկը, 4) ճիշտ է ներկայացնում բուլղոզերի «SU-3» անցկացման ժամկետները և նախատեսված աշխատանքների անվանացանկը, 5) ճիշտ է իրականացնում պարբերական տեխնիկական սպասարկման աշխատանքները, համաձայն նորմատիվ տեխնիկական փաստաթղթերի պահանջների, 6) ճիշտ է իրականացնում բուլղոզերի պարբերական տեխնիկական սպասարկման աշխատանքներին առընչվող փաստաթղթերի ձևակերպումները:
254.	Ուսումնառության արդյունք 3	Կատարել բուլղոզերի սեզոնային տեխնիկական սպասարկման աշխատանքները
255.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում սեզոնային տեխնիկական սպասարկման իրականացման նպատակը և անհրաժեշտությունը,

		<p>2) ճիշտ է ներկայացնում սեզոնային տեխնիկական սպասարկման աշխատանքների անվանացանկը՝ կախված բուլդոզերի կառուցվածքային առանձնահատկություններից և կլիմայական պայմաններից,</p> <p>3) ճիշտ է իրականացնում սեզոնային տեխնիկական սպասարկման աշխատանքները, համաձայն նորմատիվ տեխնիկական փաստաթղթերի պահանջների,</p> <p>4) ճիշտ է իրականացնում բուլդոզերի սեզոնային տեխնիկական սպասարկման աշխատանքներին առնչվող փաստաթղթերի ձևակերպումները:</p>
256.	Ուսումնառության արդյունք 4	Կատարել բուլդոզերի հատուկ տեխնիկական սպասարկման աշխատանքները
257.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է ներկայացնում հատուկ տեխնիկական սպասարկման իրականացման նպատակը և անհրաժեշտությունը,</p> <p>2) ճիշտ է ներկայացնում հատուկ տեխնիկական սպասարկման աշխատանքների անվանացանկը,</p> <p>3) ճիշտ է իրականացնում հատուկ տեխնիկական սպասարկման աշխատանքները, համաձայն նորմատիվ տեխնիկական փաստաթղթերի պահանջների,</p> <p>4) ճիշտ է իրականացնում բուլդոզերի հատուկ տեխնիկական սպասարկման աշխատանքներին առնչվող փաստաթղթերի ձևակերպումները:</p>
258.	Ուսումնառության արդյունք 5	Կատարել բուլդոզերի տեխնիկական զննման աշխատանքները
259.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է ներկայացնում տեխնիկական զննման նպատակը և նախատեսված աշխատանքները,</p> <p>2) ճիշտ է ներկայացնում տեխնիկական զննման անցկացման ժամկետները և հիմնական գործառույթների անվանացանկը,</p> <p>3) ճիշտ է իրականացնում բուլդոզերի տեխնիկական զննման աշխատանքները, համաձայն նորմատիվ տեխնիկական փաստաթղթերի պահանջների,</p> <p>4) ճիշտ է իրականացնում բուլդոզերի տեխնիկական զննման աշխատանքներին առնչվող փաստաթղթերի ձևակերպումները:</p>
260.	Ուսումնառության արդյունք 6	Կատարել բուլդոզերի ոչ բարդ անսարքությունների վերացման աշխատանքները
261.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում բուլդոզերի տեխնիկական արատորոշման նշանակությունը,

	<p>2) ճիշտ է իրականացնում անընդհատ տեխնիկական արատորոշումը,</p> <p>3) ճիշտ է ներկայացնում բուլդոզերի ընթացիկ նորոգման նշանակությունը, հիմնական գործառույթները և դրանց առնչվող հիմնական փաստաթղթերը,</p> <p>4) ճիշտ է ներկայացնում բուլդոզերի շահագործման ընթացքում առաջացող հիմնական անսարքությունները,</p> <p>5) ճիշտ է կատարում բուլդոզերի շարժիչի, շասիի, կառավարման համակարգերի և աշխատանքային սարքավորումների առանձին համակարգերի, ագրեգատների և հանգույցների ոչ բարդ անսարքությունների բացահայտման աշխատանքները,</p> <p>6) ճիշտ է կատարում բուլդոզերի առանձին համակարգերի, ագրեգատների և հանգույցների ոչ բարդ անսարքությունների վերացման աշխատանքները,</p> <p>7) ճիշտ է կատարում բուլդոզերի ոչ բարդ անսարքությունների վերացման աշխատանքներին առնչվող փաստաթղթերի ձևակերպումները:</p>
--	--

**Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0732.07.4
«Ճանապարհաշինարարական և բարելավման աշխատանքների տեխնիկական
ապահովում» մասնագիտության 0732.07.02.4 «Օպերատոր՝ բուլդոզերի»
որակավորման օրինակելի ուսումնական պլան**

N	Առարկայախմբեր, առարկաներ և մոդուլներ	Շաբաթների թիվը	Ուսանողի առավելագույն բեռնվածությունը, ժամ	Պարտադիր լսարանային պարապմունքներ, ժամ	Ուսուցման երաշխավորվող տարին
	ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀՈՒՄԱՆԻՏԱՐ, ՍՈՑԻԱԼ - ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ ԵՎ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԲՆԱԳԻՏԱԿԱՆ				
1.	Հայոց լեզվի և խոսքի մշակույթի հիմունքներ		108	72	1
2.	Քաղաքագիտության և սոցիոլոգիայի հիմունքներ		27	18	1
3.	Իրավունքի հիմունքներ		54	36	1
4.	Պատմություն		54	36	1
5.	Օտար լեզու		90	60	1
6.	Ֆիզիկական կուլտուրա		102	68	1
7.	Լանդշաֆտագիտություն և էկոլոգիայի հիմունքներ		54	36	1
8.	Քաղաքացիական պաշտպանություն և արտակարգ իրավիճակների հիմնահարցեր		42	28	1
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ		531	354	
	ԱՌԱՆՑՔԱՅԻՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
1.	Հաղորդակցություն		54	36	1
2.	Անվտանգություն և առաջին օգնություն		54	36	1
3.	Համակարգչային օպերատորություն		54	36	1
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ		162	108	
	ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ				
1.	Գծագրություն		45	30	1
2.	Նյութագիտության հիմունքներ		54	36	1
3.	Թույլտվածքներ և նստեցվածքներ, չափիչ գործիքներ և չափումների տեխնիկական		63	42	1
4.	Ներքին այրման շարժիչի ընդհանուր կառուցվածքը		81	54	1
5.	Ավտոմոբիլի և մասնագիտացված շարժակազմի ընդհանուր կառուցվածքը		87	58	1
6.	Բուլդոզերի էլեկտրասարքավորումներ		66	44	1
7.	Վառելիքաքսանյութերի և տեխնիկական հեղուկների կիրառման հմտություններ		57	38	1

8.	Տրանսպորտային միջոցների շահագործումն արգելող անսարքություններն ու պայմանները		36	24	1
9.	Ճանապարհային երթևեկության կանոններ		30	20	1
10.	Ավտոմոբիլի անվտանգ վարման հմտություններ		36	24	1
11.	Կենսագործունեության անվտանգության պահանջները		54	36	1
12.	Ներքին այրման շարժիչի տեխնիկական սպասարկում, զննություն և ընթացիկ նորոգում		84	56	1
13.	Փականագործական աշխատանքների հմտություններ		69	46	1
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ		762	508	
	ՀԱՏՈՒԿ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ				1
1.	Գրունտների դասակարգումը և հատկությունները		48	32	1
2.	Բուլդոզերի ընդհանուր կառուցվածքը և շահագործումը		108	72	1
3.	Բուլդոզերի անվտանգ վարման հմտություններ		72	48	1
4.	Բուլդոզերի տեխնիկական սպասարկման հմտություններ		108	72	1
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ		336	224	
	ԸՆՏՐՈՎԻ		33	22	
	ՊԱՀՈՒՍՏԱՅԻՆ ԺԱՄԵՐ		12	8	
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ	34	1836	1224	
	ԽՈՐՀՐԴԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ		100		
	ՊՐԱԿՏԻԿԱ	5			
	ՄԻՋԱՆԿՅԱԼ ԱՏԵՍԱՎՈՐՈՒՄ	2			
	ՊԵՏԱԿԱՆ ԱՄՓՈՓԻՉ ԱՏԵՍԱՎՈՐՈՒՄ	1			
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ	42			